Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...ай 1921 оной ...ин 21-һээ гарана | № 213 (15836) | 1981 оной сентябриин 15, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

СССР-эй ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДТЭ

СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Д. Ф. Устиновай хүтэлбэри доро СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгүүдэй ба флодой хүсэнүүдэй «Запад-81» гэжэ һуралсал 1981 оной сентябриин 4-һөө 12 болотор Белоруссиин, Прибалтикын сэрэгэй округуудай дэбисхэр дээрэ, Балтиин далайн оршондо болобо.

Хэдэн түрэлэй сэрэгүүдэй соединенинүүд болон частьнуудай хамтын сэрэгэй ябуулгануудые хэхэ үедэ дайшалхы жагсаалай, үгэеэ ойлголсолгын асуудалнууд һуралсалай үедэ шалгагдаһан байгаа.

Хүтэлбэриин сэгнэһэнэй ёһоор, һуралсал эмхитэйгээр, һургаал абамаар үнгэрөө. Сэрэгүүдэй ба флодой хүсэнүүдэй, штабуудай газар дээрэ, агаарта, далай дээрэ дайлалдаха оперативно-тактическа бэлэдхэлэйнь улам ургажа байһые харуулба.

Һуралсалда табигдаһан зорилгонууд бэелүүлэгдээ. Һуралсалда хабаадуулагдаһан сэрэгүүд, флодой хүсэнүүд болон штабууд байрладаг газартаа бусаба.

ЛЕНИНГРАДАЙ ҮЙЛЭДБЭРИИН «КИРОВСКИЙ ЗАВОД» НЭГЭДЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ КОЛЛЕКТИВЭЙ

БЭШЭГ

...поляк хүдэлмэри-...

...пролетариадай ...ёһо заншал... хүмүүжүүлэгдэ... Кировскэ заво... большевигүүд... ...ай аша, гуша... орон дотор бо... байһан үйлэ хэрэгүү... һанаагаа зобонгёор... ажагланабди. ...ность» гэгдэдэгэй социализмда, Совет ... харша муухай ...мүн. Энэ ажал... ...шын түлөөлэгшэдэй бэшэ, харин «Соли...» аппарадай штат... ...лмэрилэгшэдэй бо... ...тухэлэй контрре... ...нернүүдэй сугларал... ...обо. Оронoo доройт... ...байдалһаа гаргаха за... ...бүтэмжэтэйгөөр зүб... ...хын орондо, энэ ... парти, правитель... ...өөрынгөө арадта ...юуса далдагүй тэм... ...шэлээ.

...Европын арадуудта ...» гэгдэһэн бэшэгтэй ...шэд - кировецүүд ...тангяар танилсаа. ...анда, Советскэ

Союзда нитэрээ юундэ хороо бусалдаг байһаниинь ойлгогдошогүй. Социализмын ашаар Польшо бэеэ даанхай болоо. Социализм тэрэниие Европын түрүү оронуудай тоодо оруулаа, уласхоорондын оршомдо тэрэнэй нэрэ хүндые үндэр дээрэ үргөө.

«Хандалга» дотор саашадаа хайшан гэжэ ажаһуухаб, хүдэлхэб гэжэ бидэниие һургаха һанаатай һэдэлгын хэгдэһэниинь гайхалтай. Гээгдэнги оронoo дэлхэйн хүсэ ехэтэ гүрэн болгон хубилгаһан, дэлхэйе фашизмын хүрин тахалһаа абарһан дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын социалис гүрэнэй хүдэлмэришэдые, таряашадые, арадай интеллигенциие һурганал.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай шэрүүн хатуу жэлнүүдтэ үлдэхэ, даараха, үхэхэ гээшые дабажа гараад, бидэ ленинградайхид, ганса өөһэдынгөө ами наһанай ба эрхэ сүлөөгэй түлөө бэшэ, социализмын нангин уг зорилгонуудай түлөө, коммунизмын түлөө тэмсээ һэмди. Танай оронoй бэеэ даанхай байдалай түлөө ами наһаяа үгэһэн хэдэн зуугаад мянган совет ба поляк солдадууд эдэ уг зорилгонуудай түлөө дайлалдаһан байна.

Бидэ сугтаа манай оронуудые һандаралгаһаа гаргаабди. Өөһэдтэмнай хүшэр хүндэ байдагшье һаань, совет хүнүүд таанарта, ангиин талаар аха дүүнэртээ туһалдаг һэн. Бидэ социалис оронуудай амжалтануудаар, арадай Польшын амжалтануудаар омогорходог һэмди. Бэеэ дааһан бүрин сүлөөтэ Польшын гүрэн — энэмнай агууехэ үнэтэй сэнгээр олдоһон танай арадай энхэ түйлалта болоно. Тиимэл хадань дайсанай танай оронниe социалис замһаань дайсанай гаргаха һэдэлгыень буруутуулха хэрэгтэй.

Профсоюзай «Солидарность» нэгэдэлэй хоро шараа бусалһан хүтэлбэрилэгшэд имагтал энээниие хүсэнэ. Тэдэнэй харюусалгагүй ябуулгануудһаа уламжалан, Польшын экономическа болон политическэ байдал эрид муудаа. Эдэл ажал ябуулагшад эмхи гуримгүй байдалые һүжэрөөнэ. Бүхы үнэн сэхэ полягуудай парти, правительствын орон дотороо тохёолдоһон доройтонги байдалые дабахадань, тэдэнэр һаалта хэнэ. Дайсан харша хүсэнүүдэй хорото ажал ябуулгада, социалис хани харилсаанай нэгэдэлые һүйдхэлгэдэ энэ шахардуу байдал таатай зохид гэжэ контрреволюционернүүд мэдэнэл.

Профсоюзай хүдэлөөн хэзээдэшье хүдэлмэришэнэй байһан, хэзээдэшье хүдэлмэришэдэй аша туһада зорюулагдадаг һэн. Жэл соо «Солидарностиин» ажал ябуулһанай һүүлээр, танай ажабайдал юугээрээ һайн болооб? Юугээршье бэшэ. Харин ажалшадай аша туһа тухай гоё үгэнүүдээр бэеэ далдалан, проф-нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд үмсын капиталые һэргээхэ, эзэн-капиталистые бусааха гэжэ аһан оролдоно.

Бидэнэртэ контрреволюци хэхэ ябуулга нэгэнтэ бэшэ тохёолдодог байгаа, гэбэшье партияа тойрон жагсаһан ажалша арад социализмын дайсадта эрид шууд сохилто хододоо үгэдэг байгаа. Социализмые хамгаалха гээшэ та бидэнэй нангин хэрэг мүн. Аха дүү Польшые манай зүгһөө хододоо аршалхаар бэлэн байһанда хэншье бү һэжэглүүжэг.

Поляк арадай сэсэн ухаан ба патриотизм, тэрэнэй хүдэлмэришэн ангиин түүхэтэ уялга ба үндэр ехэ харюусалгаяа мэдэрдэг байһан ушарынь Польшын Арадай Республикын социалис ерээдүйе аршалан хамгаалха бээ гэжэ бидэ найданабди.

Ленинградай «Кировский завод» нэгэдэлэй коллективэй 30 мянган хүнэй хабаадалгатай митинг дээрэ 1981 оной сентябриин 11-дэ баталагдан абтаба.

ЕХЭ АШАА ТЭЭДЭГ АВТОМОБИЛЬНУУДЫЕ БҮТЭЭДЭГ КАМСКА НЭГЭДЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДАЙ

БЭШЭГ

...ашаа тээдэг автомо...ые бүтээн гаргадаг ...нэгэдэлэй зуун мян... бүридэдэг кол... бүхы совет хүнүүд... аха дүү Польшо... хэрэгүүдээр һа... ...божо байнхай «Со...» Гданьскда бо... съездын социализмда ...харша шэглэлтэй байл... Европын арадууд... ...» гэжэ гоёор нэр... тэрээн дээрэ ба... абтаһан хуурмаг ...үүд хүн бүхэнэй ...тааиа, зүрхэ сэдь... ...ддэлгэнэ.

...хүдэлмэришэн... баатар габьяата тэм... дүнгүүдые энэ съез... һүргэжэ байһы... ...тоходо гэмшэлтэйл... ...ростинин» ээрхэг ...уул болон һүйдхэл... ...шье һэшхэл үбай... хүдэлмэришэн ан... ...гинүүдтэ шүрган оро... ...эй үмэнэһөө ажал ...үдые хэхэдээ, Поль... ...алис түйлалтануу... дүнгүүдые бузарла... ...дээрээ хүсэн ту... ...алинда ашатай ту... ...һанаа харуулһан со... хани нэгэдэлэй хол... ...саанай үндэһэ һуу... ...батадхагдаһан гол ... буруу һүргэжэ ...ь гайхалтай.

...нүүдые холуур бэ... үлүү. Манай эндэ, ...эрьедэ. Европо... томо ехэ автомо... заводой барилгын ...СЭВ-эй гэшүүн бу...

сад оронуудтал адли, арадай Польшо Камска гигантые бодхоолгодо технологическа түхеэрэлгэнүүдые, автомобильна узелнуудые эльгээжэ, хубитаяа оруулһан байгаа. Камскын ехэ ашаа тээдэг түрүүшын автомобильнууд социалис оронуудай дундаһаа түрүүшүүлэй тоодо Польшодо эльгээгдэһэн байгаа. Мүнөө тэрэнэй арадай ажахыда 20 мянга гаран КамАЗ — эрхим һайн, арьбалалта ехэтэй машинанууд хүдэлнэ. Ажалай иимэ харилсаан хадаа манай бүхы амжалтануудай найдамтай эшэ үндэһэн болоно. Энэ хадаа хүдэлмэришэнэй ёһотойл һаналаа нэгэдэлгэ болоно гэжэ тоолонобди.

Гданьскда ормоглогдоһон «хандалга» Польшын социалис гүрэнэй үндэһэ һуурииe усадхаха, ПНР-эй уласхоорондын холбоонуудые таһалха зорилго табина. Хэтэрхэдэ, коммунис суртал һургаалнуудта, айхабтар үнэтэй сэнтэйгээр — олон миллион хүн зоной ами наһаар олдоһон бүхы нангин юумэндэ урбахые бидэниие — совет хүнүүдые тэрэнэй авторнууд убайгүйгөөр үряалһан байна. Имэрхүү харата ябуулгануудые эрид буруушаажа, манай хэрэгүүдтэ бү хамааралсагты гэжэ ахир тулюур этэгээдүүдтэ мэдүүлнэбди. Имагтал хүдэлмэришэн ангиин дайсад лэ манай арадуудые холбодог нангин аха дүүхэсэлдэ, аша туһа болон уг зорилгонуудайнь бата нэгэдэлдэ хоро хүргэхые оролдоно бшуу.

Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин хүтэлбэрилхы үүргые съездэ хабаадагшадай буруушаажа, экономикоёо бэхижүүлхэ, ажалшадай һуудал байдалые һайжаруулха тухай саг үргэлжэ анхарал оролдолго хандуулжа байдаг засаг захиргааниие, Польшын коммунистнууд болон патриодуудые баһамжалан доромжолжо байһан ушар баримта бидэнэй, хүдэлмэришэдэй, дурые илангаяа ехээр гутаана.

Гэхэ зуура «Солидарностиин» хархис этэгээдүүд орон доторхи хүндэ хүшэр байдалаа улам муудхаажа, буһалгаануудые эмхидхэнэ, экономическа программануудые бэелүүлгые хойшо татана, арадай ажахыда айхабтар ехэ материальна гарза хохидол ушаруулна. Гданьскда сугларагшадай абаһан шиидхэбэринүүд Польшодо социализм байгуулгые үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнгүй байха юм. Тэг һөөргэ, үнгэрһэн жэлдэ бүхы орон доторхи доройтон уналгада тэдэнэр урмашан баярлажа байһанаа мэдүүлбэ. «Солидарностиин» хархис удамаршад оронойнгоо экономикые һандаргажа, ажалшадай хүдэлхэ, амарха эрхэ байдалые, ажаһуудалые айхабтар хүндэ хүшэр болгоно. Тиихэдэ арадай аша туһа тухай худал хуурмаг анхарал оролдолгоор, «ажалшадай эрхэнүүдые хамгаалгаар» эдэ бүгэдэ далдалагдалаг байна.

Ажалша хүн тухай профсоюзуудай үдэр бүриин анхарал оролдолгые үгэ хуурээр бэшэ, харин бодото хэрэг дээрэ бидэ, камазайхид мэдэржэ байдагбди. Имагтал 10 жэлэй турша соо Набережна Челныдэ бидэнэртэ зорюулагдажа, 4 миллионһоо үлүү дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, хүүгэдэй 84 комбинат, 35 һургуули, соёлой ордонууд, кинотеатрнууд, больницанууд баригдаа, институдууд, техникумууд нээгдээ. Жэл бүри автомобиль бүтээгшэдэй хахад хубинь санаторинуудта, курортнуудта, амаралтын баазануудта амардаг юм. Профсоюзуудай иимэ хүдэлмэри ажалшадай ажабайдалай эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусана. «Солидарностиин» хүтэлбэрилэгшэдэй • политикатад ондоо, тэрэ ажалша хүнэй эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ таарахагүй байна. Профсоюзай нэгэдэлэй ажал ябуулгые профсоюзһаа гадаашань гаргажа, тэрэниие партида зүрюугээр табихые эдэ господанарай хүсэжэ байһыень Гданьскда сугларалга, тэрэнэй абаһан «хандалга» элирхэйлэн харуулба. Бидэ бататаар иигэжэ мэдүүлнэбди: «Солидарностиин» удамаршад господанар, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые таһалжа, социалис оронуудай хүдэлмэришэн ангиие өөһэд тээшээ татажа шадахагүйт!»

Империализмын туһамаршадай һүйдхэлтэ ябуулгануудые зогсооxo. Польшын арадай революционно түйлалтануудые буруу һүргүүлхэгүй хүсэнэй, эрид шиидэнхэй байлгын ажалшадай Польшодо бии байһандань найданабди. Энэ тэмсэлдээ Польшын хүдэлмэришэн анги манай дэмжэлгэ ба һаналаа нэгэдэлгэдэ хододоо хүртэхэ аргатайл. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев КПСС-эй XXVI съезд дээрэ иигэжэ мэдүүлээ һэн: «...Социалис Польшые, аха дүү Польшые аюул түбэгтэ орхихогүйбди, хэндэшье гомодхоолгохогүйбди!» Энээн тухай арадай засагай дайсад мартаха ёһогүй.

Ехэ ашаа тээдэг автомобильнуудые бүтээдэг Камска нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй сугларнууд, бүхы ажалша коллективүүдэй митингнүүд дээрэ 1981 оной сентябриин 12-то абтаба.

МИНСКЫН В. И. ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ ТРАКТОРНА ЗАВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ КОЛЛЕКТИВЭЙ

БЭШЭГ

...нүхэдүүд!

...ын болон гадаадын ...волюциин хэрзэгы ... добтолгонуудта со... байгуулалтын дай... байһан аха дүү ... боложо байһан ...эрэгүүдэй хойноһоо ...Минскын трактор бү... бүхы совет хүнүүд... сэдьхэлээ хүдэлэн... ...ажагланабди. Социа... зүрюу харша элдэб ...хүсэнүүдэй энэ оро... ...хүдэлмэришэдтэ, бүхы ... добтолжо бай... ...г түбэг бидэнэй хүн ... зүрхэ сэдьхэл хү... Тэдэнэр эгээл нан... ...ндэ — арадай за... ...алдан орoo. ПОРП ...ПНР-эй правительст... Польшын социально... ...скэ байгуулалтада ...бэшээр дайралта хээ. ...социалис хани нэгэдэл... ...үүдтэ, тэдэнэй бата ... газар дайдынь бү... ...н байлгада, гүрэнүү... ...нүүдэй аюулгүй ... эсэргүүгээр энэ ... харша добтолгын ...эй байһаниинь ... боложо байна.

...доохи контрреволю... хүсэнүүд социализм ... тэмсэлээ улам ... һэдэнэ. Социа... зүрюу харша хараа ... Гданьскда сугла... эмхидхэгшэдэй гутам... һүйдхэлтэ ябуул...

га бидэнэй дурыемнай ехээр гутааба. Бидэнэртэ ухаа зааха гэһэн «Солидарностиин» съездые ондоогоор нэрлэхын аргагүй. Тэндэ баталагдан абтаһан «Зүүн Европын арадуудта хандалга» гэдэгые бидэ эрид буруушаанабди. Энэ гутамшаг муухай документын авторнууд социалис байгуулалтатай тэмсэхые уряална, манай социально-политическэ түйлалтануудһаа, манай тэмсэлэй ба ажалай үрэ дүнгүүдһээ арсахыемнай, манай мүнөөнэй социалис байдалһаа, коммунис ерээдүйһөө арсахыемнай хүсэнэ.

Энэнь бүтэшэгүй найдал гээшэ. Бидэ социалис түйлалтануудаараа омогорхонобди, ажабайдалай совет түхэл шэнжые гүнзэгыгөөр хүндэлнэбди. Коммунистнуудай ленинскэ партиие нягтаар тойрон жагсаһан манай общество бата нэгэдэлээрээ хүсэн түгэсбди. Тиин манай ниитын-политическэ ажабайдалда хамааралсахыень хэндэшье, хэзээдэшье зүбшөөдэггүй байгаабди, зүбшөөхэшьегүйбди.

Польшын хүдэлмэришэдэй үмэнэһөө хэлэхэ «эрхые» убайгүйгөөр үбэршэлһэн «Солидарностиин» һүйдхэлшэд дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ Польшые һэргээн хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ шиидхэхы хубитаяа оруулһан, үнэһэн тоброг байдалһаа шэнэ, сүлөөтэ байдалда гаргаһан Польшын хүдэлмэришэн ангиин баатар габьяата тэмсэлые, гайхамшагта түйлалтануудые убайгүйгөөр муушална.

Империалис һүйдхэлтэ түбүүдэй эльгээһэн социализмда дайсан харша хүсэнүүд арадай Польшын үнэн сонинигуудые, ханинарые һэшхэлгүй муухайгаар хардана, гүрдэнэ. Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудай Польшын арадта үзүүлһэн, үзүүлжэ байдаг асари ехэ үнэн зүрхэнэй туһаламжые огто мартахые тэдэ хүсэжэ байнхай.

Фашизмтай байлдаануудта адхарһан шуһаар батадхагдаһан совет-польско хани барисаан бидэнэртэ, бүхы совет хүнүүдтэ, нангин лэ. Энэ хадаа манай арадуудай нэрэ хүндын, эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ дааһан байдалай түлөө хамтынгаа тэмсэлдэ ами наһаяа үгэһэн хүнүүдэй бидэнэртэ үгэһэн захяа болоно.

Бидэнэртэл адляар, манай оронoй ажалшадтай хани барисаан, нэгэдэл аха дүү Польшын хүдэлмэришэдтэ, бүхы ажалшадта үнэтэй сэнтэй байһандань этигэнэбди. Польшые, тэрэнэй түүхые, тэрэнэй социалис түйлалтануудые, тэрэнэй хуби заяае хүндэлдэггүй хүнүүдэй эдэнэй үмэнэһөө үгэ хэлэхыень Польшын хүдэлмэришэдэй, ангиин талаар манай аха дүүнэрэй, зүбшөөхэгүй байһыень ойлгонобди.

Социализмые хамгаалхын, ангиингаа дайсадта эрид шанга харюу сохилто үгэхын тула Польшын хүдэлмэришэдэй хүсэ шадалаа, эрэлхэг зоригоо олохо байһандань бидэ, Минскын тракторна заводой хүдэлмэришэд, манай республикын бүхы хүдэлмэришэн ангидал адли, найданабди. Энэ тэмсэлдэнь совет хүдэлмэришэн анги, бүхы совет хүнүүд тэдэнэртэ хододоо туһа хүргэхэл, дэмжэлгэ үзүүлхэл.

Минскын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ тракторна заводой цехүүд болон халаануудта болоһон хүдэлмэришэдэй митингнүүд дээрэ энэ бэшэг абтаба.

Республикымнай ажалай үдэр

ХАРТААБХАШАД АМЖАЛТАТАЙ

БЭШҮҮР. (Телефоноор абтаба.). Энэ жэлдэ манай совхозой хартаабхашад 150 гектарта тарилга хэжэ, баян ургаса абахаар хараална. Тус бүрэе 75 гектарта хартаабха һуулгаһан механизаторнууд Андрей Прокопьевич Паньковой, Павел Романович Бурцевай звеногойхид үндэр ургаса абахын тула ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Хартаабха тариха газартаа наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан, тарилга хэһэнэй удаа хэдэн дахин борнойлһон, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэһэн, шоройень обоолһон байха юм. А. П. Паньковой звеногойхид зарим тарилгаяа нэгэ дахин уһалаа һэн.

Мүнөө хартаабхын полинууд дээрэ 6 комбайн хүдэлгэгдэжэ байнхай. Звеное даагшад өөһэдөөшье ургаса хуряалгадаа ябалсана. А. П. Паньков комбайнаар ажаллахадаа, үдэр бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ.

Иигэжэ түрүүшын 20 гектарай ургаса хуряагдажа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 167 центнер хартаабха абтаба. Малтагдаһан хартаабха тэрэ дороо илгагдажа, үрэһэндэ хаагдана, гүрэндэ тушаагдана. Эдэ үдэрнүүдтэ городой ажалшадта 2500 центнер хартаабха эльгээгдээд, 1000 центнер үрэһэндэ хадагалагдаа. Мүнөө үедэ үдэртөө 400—500 центнер хартаабха бэлэдхэлэй пунктда ябуулагдана.

Манай совхозой ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаа һэн. Тиимэһээ энэ түрүүшын жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие али бүхы талаарнь үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ оролдонобди. Бии байгаа арга боломжонуудаа хараада абажа, байгша ондо гүрэндөө 5500 центнер хартаабха худалдаха гэһэн түсэбөө хоёр дахин үлүүлхэ зорилготойбди. Үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хаагдаад, адууһа малай тэжээлдэ нилээд ехэ хартаабха хэрэглэгдэхэ байна.

Ф. ЕФИМОВ,
Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой директор.

ШЕФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Эдэ үдэрнүүдтэ манай совхозой ажалшад ехэ багагүй, үбгэн залуугүй бултандаа ниитынгээ адууһа малда элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилгоор туха сүлөөгүй ажаллажа байна. Һүүлэй мэдээгээр 5845 центнер үбһэ, 1400 центнер сенаж, 20610 центнер силос, 146 тонно тонно витаминтай ногооной гурил, 460 центнер модоной набша намаа бэлэдхэбди. Эндэхи түрүүшүүлэй тоодо гараһан Александр Дмитриевич Мельниковэй даадаг оньһожоруулагдамал звеногойхид 800 центнер үбһэ суглуулжа сомоо. Иван Поликарпович Соколовой звено 880 центнер, Василий Мефодьевич Якимовай ударидадаг коллектив 780 центнер һайн шанартай үбһэ һурилөө.

Мүн тэдэнэй хажуугаар нютагай эмхи зургаанүүдай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө шадалай зэргээр совхоздо туһалхые оролдоно. Тодорхойлон хэлэбэл, больницынхид 55 центнер модоной набша, шэлбүүһэ суглуулжа үгөө. Ториин дунда һургуулиин багшанар — 85, районой соёлой таһагайхид 32 центнер набша намаа бэлэдхэжэ тушааба.

Г. БОРИСОВА,
Зэдын районой Ториин совхозой экономист.

ДҮҮРГЭЖЭ БАЙНА

КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан Хандалгаар зоригжоһон Захааминай районой Хамниин совхозой хүдэлмэришэд, механизаторнууд, малшад энэ зунай хура бороотой байгаашье һаань, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэргэбэ. Олонхи звенонууд даалгагдаһан сабшалангаа хуряажа дүүргээ. Ажахыда бүдүүн тэжээл нёдондо жэлэйхиһээ ехээр бэлэдхэгдээ, силос даралга хоёр дахинаар нэмээгдээ.

Тэжээл бэлэдхэхэ талаар абаһан уялгаяа Г. З. Дашамолоновой хүтэлбэрилдэг түбэй һүнэй фермын коллектив ажахы соогоо эгээн түрүүлэн дүүргээ юм. Тиихэдэ тосхоной эмхи зургаануудай, сомоной Соведэй, гүйсэдкомой, совхозой конторын хүдэлмэрилэгшэд, һургуулиин һурагшад, багшанар ниитын малда, илангаяа хонидто набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

С. ЦЫБЕНОВ.

Хяагтын районой Хүдэриин совхозой хүдэлмэрилэгшэд 1981 оной түсэбтэ даабаринуудые үлүүлэн дүүргэхын, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хүдэлмэриин һайн үндэһэ һуури табихын тула эршэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой хүдэлмэрилэгшэд 1981 оной түсэбтэ даабаринуудые үлүүлэн дүүргэхын, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хүдэлмэриин һайн үндэһэ һуури табихын тула эршэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой нуга сабшалан дээрэ трактор, машинын хүнхинөөн таһалданагүй. Юуб гэхэдэ, эндэ үбһэ хуряалгын хүдэлмэри урагшатай ябажа байна бшуу.

Тус ажахын 2-дохи отделениин Ким Батуевич Доржиевай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай звенодо 24 хүн ажаллана. Эндэ гол түлэб Баян-Булагай найман жэлэй һургуули дүүргэгшэд, мүнөө һуража байһаншье хүбүүд, басагад хүдэлдэг юм. Тэдэнэр эдэ үдэрнүүдтэ 1200 центнер үбһэ һурилөө. Эндэ һурагшад Дарима Цыдыптарова, Александр Аюшеев,

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ЛАБ ХҮРЭХЭ

Владимир Цыбиктаров, студентнэр Тамара Доржиева, Пурбожаб Цыбиктаров, Нина Бадмаева, Анна Цыбиктарова гэгшэд эрхим ажалаараа шалгарна.

Энэ жэлдэ тэдэнэй сабшажа ябаһан Шугын нуга сабшалангай ургаса яһала һайн. Энэ хадаа луговод Бато-Мунко Тугулдуровай үбэл, хабарай үедэ ехэ хүдэлмэри хэһыень гэршэлнэ бшуу.

Мүнөө түрүү луговод тус звенодо ажаллана. Залуушуулай коллектив нарата үдэр бүхэниие һамбаашалан, ажалайнгаа эршэ улам шангадхана. Тэдэнэр бүхыдөө 2.000 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабарияа үлүүлэн дүүргэхээр зоригжонхой. Юуб гэхэдэ, гектар бүриһөө дунда зэргээр 25 центнер үбһэ абаха түсэбтэй һаа, харин мүнөө 30 центнер хүрэтэр хуряана.

Бидэнэй звеное даагшатай уулзажа хөөрэлдэхэдэмнай, иигэжэ хэлээ һэн:

— Һүүлэй үедэ үдэр бүри шахуу бороо орожо, ажалыемнай, илангаяа хуряалгыемнай һаатуулна. Гэбэшье бидэ хараалһан түсэбөө заатагүй бэелүүлхэбди. Хүн бүхэмнай арга шадалаараа оролдоно бшуу.

Үнэхөөрөөшье, энэ звеногойхид эбтэй, эмхитэйгээр, нэгэ хүн мэтээр хүдэлдэг. Эндэ звеное даагша Ким Батуевич Доржиевай үүргэ тон ехэ. Тэрэ залуушуултай үгэеэ ойлголсожо ядадаггүй хүн юм.

Тэрэшэлэн звеногой хүдэлмэридэ совхозой дирекци, партком ехэ туһа нүлөө үзүүлээ. Эндэ комсомолой бүлэг байгуулагданхай. Тэдэнэр бултадаа ажалша бэрхэ, бусадта жэшээ харуулдаг зон юм.

Эдэ залуу хүбүүд, басагадай гараар сабшажа ябахыень харахада, урматай даа! Наймадахи классай һурагшад аха нүхэдһөө холошье гээгдэнэгүй.

Тус звеногой гэшүүд ажалайнгаа эршэ улам шангадхажа, хэлэһэн үгэдөө лаб хүрэхые оролдоно.

Д. ДОНДОКОВ.

Загарайн районой Онохойн совхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ үдэрһөө үдэртэ эршэтэйгээр ябуулагдана. Совхоздо Л. К. Спиридоновой хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звено социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ. Тэдэнэр 203 гектар сабшалан дээрэһээ 1500 центнер ургаса хуряан абаха түсэбтэй юм. Мүнөө һүүлэй мэдээгээр 190 гектарай үбһэ хуряажа сомоод, һүүлшынгээ 13 гектар дээрэ тэжээл бэлэдхэлгээ эхилэнхэй.

Манай фотокорреспондент Н. Дригеновэй буулгаһан зураг дээрэ табан хоногой дүнгөөр звеногой гэшүүд Улаан вымпелдэ хүртөөд байһан харуулагдана.

Шанартайгаар бэлэдхэнэ

Хориин районой ажахынуудта хамта дээрээ 9150 тонно үбһэн һурилэгдэбэ. Энээнэй диилэнхи хубинь хээрын ногоон болоно. Нуга талын сабшаланһаа 7247 тонно үбһэн абтаба.

Һүүлэй олохон жэлэй туршада эндэхи совхозуудай ажалшад олон жэлэй ногоо тарижа, яһала горитой үбһэ сабшажа абана. Байгша ондо 900 гаран тонно таримал ногооной үбһэ хуряаба.

Багсалагдаһан үбһэн үни удаан саг соо шэмэеэ алдадаггүй, мүн сооходошье гээлтэдэ ородоггүй байна. Тиимэһээ энэ онол арга район дотор үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүнөө 928 тонно тэжээл багсалагдаа.

Совхозуудай ажалшад шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ анхарал хандуулна. Тиигэжэ район дотор 5142 тонно сенаж дарагдаба. Энээнэй 1111 тонноһь тусхай холисотой. Эдэ үдэрнүүдтэ 6368 тонно силос нөөсэлэгдөө.

Манай корр.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэлүүлхын түлөө

АГРОГЕОЛОГИ БА УРГАСА

«Ажахые эрхилхэ научна үндэhэ баримтатай зоналhа гуримуудые хэрэглэн, хүрьhэнэй үржэлые али болохоор hайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхэ, тэрэнэй ашаар ороохо тарюа, тэжээл болон бусад продукци ехээр үйлэдбэрлэхэ гээшэ газар тарялан эрхилэлгын гол шухала зорилго болоно»,—гэжэ КПСС-эй XXVI съездэд батлан абаhан 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүртээрхи үедэ СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шугамууд соо бэшээтэй.

Эгээл тиимэhээ нютаг бүхэнэй байгаалиин, сагай уларилай эрхэ байдалые харадда абажа, алишье талаараа hайса шэнжэлэгдэhэн, научна үндэhэ баримтатай онол аргануудые хэрэглэн, газар тарялангые эрхилхэ гээшэ тон шухала болоод байна.

Хэнэйшье мэдэhээр, манай Буряад ороной олонхи нютагууд илангаяа hүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуурhаа боложо, ехэхэн хохидол бэрхэшээлдэ ороно. Теэд байгаалиин энэ бэрхэшээлые амжалтатайгаар дабаха, ган гасууртай тэмсэхэ ашаг үрэтэй онол арганууд бии гээшэ гү гэhэн асуудал хүн бүхэнэй hанаа сэдьхэлые үниндөө зобоодог. Газар нютагуудай инженерно-геологическа эрхэ байдалые тодорхойлхо, газарай хүрьhэн дорохи уhа, хадын жэжэ гол горход, аршаан булагуудые газар тарялангда яажа ашагтайгаар хэрэглэхэ тухай Буряадай худөө ажахын институдай эрдэмтэд, мэргэжэлтэд олохон шэнжэлгэ хэhэн байна.

Байгал далайн зүүн тээхи нютагуудта үндэр, набтар, ой модотой, мүн нюсэгэншье хада ууланууд айхабтар олон гээшэ. Хэрбээ эдэ хада уулануудай жэжэ гол горходой, газар дороhоо гарадаг булагуудай, хабарай hайрамай уhые зүбөөр хэрэглэжэ, тэрэнэй уhа сабшалан, тарялан тээшэ залаа hаа, ган гасуурай ушарнуудай хохидолые нилээд бага болгохо арга бии. Энэмнай саашадаа тон ехэ удха шанартай байха эргэтэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ худөө ажахын институдай бүлэг мэргэжэлтэд Улаан-Үдын, Сэлэнгын районуудай олохон ажахынуудта ябажа, газар тарялан, сабшалангай яажа уhалагдадаг байhаниие, мүн тэндэхи гол горход, нуур сөөрэмүүдэй, багахашье булагуудай, худагуудай уhанай хэр hайнаар хэрэглэгдэдэг байhые хаража үзөөбди.

Үнэндөө, эдэ районуудай ажахынууд жэл бүхэндэ шахуу ган гасуурта дайрагдана, ехэ хохидолдо ороно. Тэдэнэр газараа ёhоор уhалнагүй. Уhалууриинь системэнүүд ехэнхидээ миил саарhан дээрэ нэрэтэй, харин ямаршье ашаг үрэ үгэдэггүй байна. Жэшээнь, газар доогуур томо хоолойнуудые татажа хэhэн Ошурковска уhалууриин системые (Улаан-Үдын район) абаад үзэе. Энээнэй барилгада нэгэ миллионhоо үлүүтэй түхэригэй гаргаша хэгдээ юм. Мүнөө тус системэ тэрэ гаргашаяа яашье харюулнагүй, мүртэй газар ундалуулнагүй. Тэрэниие гүйсэд хүсэндэнь оруулжа, газар уhалдаг болгохын тула адагынь үшөө хэдэн мянган түхэригэй гаргаша хэхэ хэрэгтэй.

Дээрэ нэрлэгдэгшэ хоёр районуудта бии байhан инженернэ түхеэрэлгэтэй мелиоративна болон уhалууриин ондоошье системэнүүдынь баhал биратай ашаг үрэ үгэнэгүй. Ушарынь юуб гэхэдэ, диилэнхидээ нютаг бүхэнэй байгаалиин, газарайнь нюруугай онсо өөрын шэнжэ түхэлэй, эрхэ байдалые хүсэд харгалзангүй, өөрөө шэнжэлэнгүй, тэдэ системэнүүдые баринhаанайнь [illegible] гэжэ хэлэхээр.

hүүлэй үедэ ой модо ехээр отолжо, хада уулануудые нюсэгэн [illegible] ган гасуурай ехэ хохидол ушаруулдаг болоhоной түлөө бидэ өөhэдөө зэмэтэйбди гэжэ худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мэдэрхэ ёhотойбди. Түбхын түрүүн мелиоративна барилга хэхэдээ, хаа хаанагүй газараа ехээр малтаhан, hэндэhэн, илангаяа шулуутай газараа хахалhан дээрэhээмнай иимэ юумэн болоо. Жэшээнь, жаахан, уhа багатай гол горхонууд дээрэ томо хүсэтэй хаалтануудые барижа, hубаг ханаабуудые татахадаа, олон миллион тонно шорой малтажа, оршон тойронхи хүрьhыень аргагүй ехээр гэмтээнэ, шоройень урбуулна, онгилно ха юм. Тиихэдэнь анханhаа бага уhатай гол горход бүришье ехээр хатана, шэргэнэ.

Саашань гүнзэгыгөөр хаража үзэхэ болоо hаа, газарай үржэлэй муудаhанай, ган гасуурай ехэ хохидол ушаруулдаг болоhоной түлөө бидэ өөhэдөө зэмэтэйбди.

Тэрэшэлэн тошо халяалгые абаад үзэе. Республикын ажахынуудта жэлдээ 20 миллион тонно гэхэ гү, али тэды шэнээн кубометр тошон халяагдана. Теэд тэрэнь газарта хэр шииг нойто үгэнэб? Шэнжэлжэ үзэхэдэ, хабартаа, хайлахадаа, тошоной 70—90 процентнь миин уурал боложо, агаарта дэгдэжэ hалана. Иигээд ерэхэдээ, тошоной өөhэдэе hаа, ороёдоо 15—30 процентнь хүрьhэндэ шииг нойто үгэнэ гээшэ.

Газарай хүрьhэ шииг нойтоор hайса хангаха ямар арга бииб? Манай hанахада, жэшээнь, Улаан-Үдын районой Сэлэнгэ мүрэнэй баруун эрьеын Заречье, hүүжэ, Горелелоха, Посельеэ, [illegible] «Байгал» ажахы гэхэ мэтэ газарнуудта тарялан, сабшалан, огород уhалгын тула уhа гүнзэгы ехэ яама (гидроаккумулятор) түхеэрэн, таарамжатай. Юуб гэхэдэ, эндэхи газарай доро байдаг уhаниинь дээрэшэг, Сэлэнгэ мүрэндэ, тэрэнэй hалаануудта дүтэ байдаг хадаа тэрэнь дундаршагүй элбэг юм. Эндэхи газар доро олон арбаад миллион кубометр уhан бии гэжэ тоологдоно. Энэ уhые юрын худаг малтажа, өөдэнь гаргаад, hубаг ханаабуудаар урдахуулан, газар уhалха гэхэдэ, ашаг үрэнь бага, гаргаша ехэтэй. Тиигэнхаар, үниндөө хойшо элhэ шулуу, шабар абаха гэжэ эндэ малтагдаhан ехэ яамануудые хэрэглэжэ, тэдэниие үшөө гүнзэгы, уужам болгоод, хэрэгтэй газартань хаагаад, хүрьhэн дорохи уhые өөдэнь гаргаа hаа, эндэ тарялан, сабшалан, бэлшээри, огород уhалдаг болобол ехэ зохисотой.

Тиимэ хэмэл сөөрэмүүд гидроаккумуляторнуудые бии болгохонь хүндэ бэшэ. Айхабтар ехэ мүнгэ зөөриин гаргашашье гарахагүй. Час соо 360 кубометр уhанай сугларха тиимэ түхеэрэлгэ барихын тула бульдозертой трактор, мүн экскаватортай, ханааб татаха түхеэрэлгэтэй бригада 3—5 үдэр соо хүдэлхэ байна.

Имэ түхеэрэлгые колхоз, совхозууд өөhэдынгөө хүсөөр, үгышье hаа, тэдэнэй шефскэ предприятинууд, барилгын организацинууд барижа үгэхэ аргатай ха юм. «Пригородной» совхоз (директор П. И. Шунков, ахамад инженер Г. Н. Максимов) тиимэ түхеэрэлгэ барихамнай, [illegible] республикын Худөө ажахын ба Мелиорациин, уhанай ажахын министерствэнүүд [illegible] асуудал мүнөө хүртэр шиидхэгдээгүй байнхаар.

Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай фермэдэ дүтэ үрдэнь шулуу нүүрhэ малтаhан ехэ жалгыень яама, гүнзэгы [illegible] болгожорхиhон газар бии юм. Он жэлнүүдэй ошохо бүри тэдэ яманууд уhаар дүүрэжэ, мүнөө ёhотой тогтомол нуур сөөрэм бии болошонхой. Тэрээн соо загаhад бии болоо, зундаа үхибүүдшье шунгажа байдаг. Уhанайнь гүнзэгы зарим тээгүүрээ 10—15 метр болодог. Ямаршье гандуу жэлдэ уhаниинь шэргэдэггүй юм. Гэбэшье энэ хэмэл нуурай уhые хэрэглэжэ, сабшалан, бэлшээри ундалуулха тухай хэншье hаналаа табинагүй. Хэрбээ эндэ уhалууриин hубаг ханааб татаад, оршон тойронхи орхигдошоhон 100 гектар тэгшэ газарые уhалаа hаа, ёhотойл hайн сабшалан, үндэр ургасатай бэлшээри болохо hэн. Гадна эндэнь дүтэ зайн галай хүсэ ехэтэй лини (ЛЭП) татагданхай ха юм. Тэрэнэй хүсөөр бүлүүр станци хүдэлгэжэ болохо бшуу.

Тиихэдэ Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозой Кокорино тосхонhоо холо бэшэ Тоорло гэжэ нуур бии. Хэрбээ эндэ уhалууриин системэ түхеэрээд, энэ дундаршагүй нуурай уhаар hаалиин фермын дэргэдэхи hайжаруулагдаhан бэлшээри уhалбал, ели түхай ехэ ашагтай байха бэлэй. Эндэхи газарынь ялала гэхэдэ «Днепр», «Волжанка» түхэлэй уhалууриин түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэхэ болохоор юм. Эндэхи Оронгын уhалууриин системын ахамад инженер А. И. Кривогорницын манай hанамжые hайшаан дэмжэнэ. Харин энэ шэнэ совхозой директор (Б. П. Семенов) [illegible].

Газарай үржэл дээшэлүүлхэ, хүрьhэые шииг нойтоор хангахын тула хада уулын шулуу, минеральна «мелиорантнууд» — промышленностиин гарадаг элдэб үлэгдэл, үйлэдбэрилгэhөө үлэhэн түүхэй эд гэхэ мэтые хэрэглэхэ гээшэ баhал ехэ удха шанартай. Энээнэй ашаар газарай гэмтээгдэhэн хүрьhэнэй хүсэн дахин тэхэрюулэгдэхэ, шииг нойто элбэгтэй болохо ёhотой. Манай Буряад ороной олонхи нютагуудта элдэб минеральна бодосуудаар элбэг шулуунуудтай хада уула олон гээшэ. Манай эндэхи тарялан, сабшалан дээгүүршье известняк, перлит, вулканическа шлак, туф, шулуу нүүрhэнэй зүйл, торфянигууд, уhанай оёорой хара шабар гэхэ мэтэ дайралдадаг.

Байгаалиин эдэ зүйлнүүдые хэрэглэхэ гээшэ арадай ажахыда айхабтар ехэ удха шанартай, ехэ холын хараатай хэрэг болоно. Эндэ инженернэ агрогеологи гэдэг наукын хэхэ юумэн, үүргэнь тон ехэ. Манай республика дотор эрдэмэй энэ hалбари hаял хүгжэжэ байна.

Промышленна предприятинуудhаа гарадаг элдэб үлэгдэлнүүдые хэрэглэхэ тушаа дээрэ дурдагдаа hэн. Улаан-Үдын район шадар (Мухинскэ, Лысогорскдо) [illegible] шулуу нүүрhэнэй хэбтэшэ ехэ бии. Улаан-Үдын ТЭЦ-эй гарадаг үнэhэн болон шлагые, кирпичэн завод шадар суларhан [illegible] Арбан нэгэдэхи табан жэлэй hүүл багтаа эдэ бүхы зүйлнүүдые шабаржуулжа, бүйлүүлжэ, [illegible] минеральна мелиорантнууд болгохо тусхай агропромышленна комплекс баригдаха ёhотой. Мүн баhа тиимэ комплексые Гусиноозёрско ГРЭС шадар бии болгобол зохистой. [illegible] ТЭЦ болон Гусиноозерско ГРЭС-hээ гараhан элдэб холисотой уhа хэрэглэхэ hаа, газарай хүрьhэ бэхижүүлхэ аргатай байнабди. Юуб гэхэдэ, электростанцинуудhаа гарадаг тэрэ шэнгэн зүйлдэ шабар ехэ байдаг шуу. Тэрэнь газарай хүрьhэндэ шииг үгэхэhөө гадна, hалхинда үлеэгдэдэг шоройень бариха ха юм.

Эдэ бүгэдые ашаглан хэрэглэхын тула гансашье Худөө ажахын болон Мелиорациин, уhанай ажахын министерствэнүүд бэшэ, «Бурятсельхозхимия» нэгэдэл, «Росгипропромстрой» институт, шулуу нүүрhэнэй, энергетическэ, ашагта малтамалнуудай промышленностиин предприятинууд хамтынгаа хүсөөр бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ болоно. Энээнтэй дашарамдуулан, республика дотор тусхай научно-үйлэдбэриин газартай инженерно- агрогеологическа лаборатори бии болгохо саг ерээ гэжэ hанагдана.

Г. КИБАНОВ,
Буряадай худөө ажахын институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тобшо мэдээсэл

СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой районой колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай секретарьнарай ээлжээтэ семинар үнгэргэбэ. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй ёhоор коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй политическэ, экономическа hуралсал эмхидхэлгэ» гэhэн асуудалаар партиин райкомой секретарь Э. З. Васильева элидхэл хэhэн байна. Тиихэдэ КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин таhагые даагша Н. Д. Петухов тоосоото hунгалтын партийна суглаануудые эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ талаар партийна организацинуудай зорилгонууд дээрэ тогтожо хэлээ.

Тэрэшэлэн комсомолой организацинуудай тоосоото hунгалтын суглаануудые үнгэргэхэ асуудалда ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Ж. Халудоров үгэеэ зорюулаа. КПСС-эй райкомой агитаци болон пропагандын таhагые даагша Е-Д. Б. Манзаев тэжээл бэлэдхэлгын үедэ үзэл сурталай болон политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам hайжаруулха тухай хэлэhэн байна. Мүн арадай хиналтын эмхинүүдэй хүдэлмэри партийна талаhаа хүтэлбэрилхэ тухай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ С. Г. Цыдеев хөөрэжэ үгөө.

Тус семинарта партиин райкомой секретарь А. П. Цымбалюк хабаадажа үгэ хэлээ.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ПРОКУШЕВОЙ БРИГАДАДА

Бригадынхид түрүүшын суглаан дээрэ Валерий Прокушевые бригадираар нэгэн дуугаар hунгаа hэн. Тэрэниие одоол барилгашан болохоор түрэhэн хүн гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Алар холын Бауит нютагта түрэжэ, найман класс дүүргээд, Улаан-Үдын түмэр замай техникумэй барилгын отделенидэ ороhон юм.

Техникумээ дүүргэhэнэй удаа Улаан-Үдын локомотиввагон заhабарилгын заводой барилгын управленидэ хүдэлжэ, ёhотойл hайн hургуули гаража, дүй дүршэл олоhон байна. Тиихэдэ бригадын комсоргоор Анатолий Бирюков hунгагдаа hэн. Тэрэ үедэ Толя залуул hэн даа. Гэбэшье хэр залуушье hаа, Братскын алюминиин завод бодхоолсоhон байгаа.

Энэл түрүүшын суглаан дээрэ түрүүшын социалис уялганууд абтаа бэлэй. Тиихэдэ Майн Нэгэн болотор хоёр гэр брусаар барижа тушааха гэжэ шиидэhэн байгаа. Январиин түлэг жабар соо ажалаа эхилээ бэлэй. Түрүүшээр юуншье байхагүй, тэдэнэр өөhэдөө модо бэлэдхэжэ, брус болгожо хюрөөдөөд, гэр барижа эхилээ бшуу. Хадааhан, шифер, бэшэшье элдэб юумэн дуталдаха. Теэд бригадын гэшүүд сухаряагүй, тэсэмгэйгээр ажаллажа, абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргээ.

Эгээл энэ үдэр тус бригада анхаралда абтажа, этигэл найдабарида хүртэhэн байна. Тиимэhээ тэрээндэ нилээд харюусалгатай даабари үгэдэг болоо. Нигэжэ комсомол-залуушуулай бригадын гол гэшүүдынь хэрэгээ hайн мэдэхэ зон болоо бшуу. Эдэмнай хэд гээшэб гэхэдэ, Валерий Прокушев, Юрий Гаврилов, Иван Самойлов, Анатолий Бирюков гэгшэд болоно. Юрий Гаврилов Иван Самойлов хоёр Железногорск хотоhоо ерээд, суг хамта нэгэ бригадада ажаллажа эхилээ юм. Уданшьгүй тэдэнэр бригадын эгээн түрүүшын hурган хүмүүжүүлэгшэд болоо hэн. Тэдэнэр өөhэдөөшье ойлгонгүй, мэдэхэ, шадаха юумэеэ залуу хүбүүдтэ заажа үгэhөөр, ёhотойл бэрхэ hурган хүмүүжүүлэгшэд болошоо. Тэрэ зундаа тус бригада гэр байра дулаасуулха түхеэрэлгэ бариха гол ажалhаа гадуур үшөө нэгэ гэр барижа тушааhан байна.

Удаань номой магазин баригдаа. Энэ үедэ бригададань Михаил Москвин ерээ hэн. Тэрэ «БАМтоннельстрой» барилгын управленидэ хүдэлжэ байhанаа тус бригадада ерээ юм. Ажалша бэрхэ, hайн спортсмен Михаил комсомол-залуушуулай бригадын эдэбхитэй гэшүүниинь болоо hэн. Тэрэ бригадынгаа гэшүүдые элдэб мүрысөөндэ хабаадуулжа, олохон дахин илажа гараhан байна. Тиигэжэ тус бригадада олимпиин чемпионуудай гар табилгатай дурасхаалта вымпел барюулагдаа hэн.

1976 оной декабрь hарада hургуули бариха асуудал гараа hэн. Энэ Прокушевой бригадада даалгагдаа бэлэй. Эхилхэнь ехэл бэрхэтэй байгаа. Ян хүрэшэhэн газар малтажа, фундамент табиха гээшэ хүнгэн бэшэ даа. Теэд хүбүүд гэдэргээ таталдангүй, урагшатай hайнаар ажаллажа, ойро зуурын саг соо фундаментыень бодхооhон байгаа. Хоёр дабхар гэр бодхоохо гээшэ бүришье бэрхэтэй шэнгеэр hанагдаа hэн. Энэ үедэ Валерий Прокушев амаралтада байгаа. Энэ хүшэр үедэнь Николай Добханов бригададань ерэжэ, дүй дүршэлөөрөө туhалаа hэн. Николай Бадмаевич 1975 ондо БАМ-ай түрүүшын барилгашадтай суг Баргажанай-Адагта барилга хэжэ байhанаа ерэжэ. Северомуйскын түрүүшын барилгашадай нэгэн болоо бшуу. Бригадын эгээн наhатай гэшүүн Михаил Никифорович Егоров, хэдэн мэргэжэл шудалhан, ёhотойл бэрхэ хүн, энэ hургуули бодхоохо туhалаа.

Нигэжэ тус бригадынхид сентябриин нэгэндэ hурагшадта шэнэ hургуулиин түлхюур барюулhан байна. hургуули бариха үедэ бригадада нилээд олон шэнэ хүбүүд ерэжэ ороhон байна. Габшагай hайнаар хүдэлжэ, барилгаяа hайн шанартайгаар тушааhанайнь түлөө олон хүнүүдтэ диплом болон грамотанууд барюулагдаа. Харин В. Прокушев ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюрогой шиидхэбэреэр Ленинскэ комсомолой шангай лауреат болоhон байна.

1978—1979 онууд тус бригадада нилээд хүндэ байгаа. Тэдэнэр нэгэ доро хэдэн ондоо барилга эхилhэн байха юм. Нимэ байдалда олон хүнүүд хэрэгтэй боложо, бригададаа шэнэ гэшүүдые абаа. Олон гэрнүүд, складууд баригдаhан, 420 автомашинын байха гаражай барилга эхилhэн байна. Тиихэдэ тэдэнэр бетон хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ завод ашаглалгада тушаагаа. Мүн бэшэшье шухала барилгануудые бодхооhон aаб даа.

1980 он. Энэ жэлдэ Валерий Прокушевой бригада БАМ-ай Буряадай участок дээрэ эгээн түрүүшын комсомол-залуушуулай бригадануудай дунда арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл соо дүүргэhэн байха юм. Энэ жэлдэ тус бригада уhа сэбэрлэлгын түхеэрэлгэ барижа эхилhэн байна.

Энэшье жэлдэ бригадын гэшүүд габшагай hайнаар ажаллажа байнхай. Тэдэнэр байгша онойнгоо хахад жэлэй түсэб 134,2 процент дүүргээ. Тус бригада арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб гурба хахад жэл соо дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абанхай.

Бригадын энэ ехэ амжалта яажа түйлагдаа гээшэб? Нэн түрүүн тус бригада одоол ёhотой барилгын эзэн болонхой. Тэдэнэр бүхы барилгаяа hайн сэгнэлтэтэйгээр тушаана. Барилгынгаа материал гамтайгаар хэрэглэжэ, нилээд алмаhан байна. Тэдэнэр арбадахи табан жэлдэ 148,3 кубическа метр хюрөөдэгдэhэн модо, 25,5 тонно цемент, 5 тонно металл алмаhан байна. Тиихэдэ бригадын гэшүүд 29,8 мянган түхэригэй уралан hарижуулгын 14 дурадхал оруулhан байха юм. Иигэжэ тус бригада 38200 түхэригэй алмалта арьбалалта хэжэ, БАМ-ай комсомолой жасада оруулаа.

Хоёрдохёор, тус бригадада ажалай журам тон шанга. Тэдэнэр БАМ-ай Буряадай участок дээрэ эгээн түрүүлэн «Аша үрэ ехэтэйгээр, гэнтын аюулгүйгөөр хүдэлхэ» гэhэн Басовай дурадхаhан онол аргаар хүдэлжэ эхилhэн гээшэ. Үнгэрhэн зургаан жэл соо ажалай журам эбдэхэ, аюул болохо ушар үзэгдөөгүй. Журам хазагайрууулха багаханшье ябадал бригадын совет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг байха юм.

Гурбадахяар, бригадын гэшүүд хоорондоо тон эбтэй юм. Тэдэнэр хододоо бэе бэедээ туhалжа ажалладаг. Дүй дүршэлтэй болоhон хүнүүдынь залуушуулдаа дүршэл шадабаряа дамжуулан үгэдэг, тэдэнээ мэргэжэлдээ hургадаг байна. Жэшээлхэдэ, Юрий Ширинский мэргэжэл шадабаряаршье муу ерэhэн аад, ойро зуура мэргэжэлтэй болоо hэн. Хүн зонтой үгээ ойлголсожо шадаха, бүхы юумэндэ эдэбхитэйгээр хабаададаг тула тэрэниие суг хүдэлдэг нүхэдынь бригадираар hунгаа. Нимэ жэшээнүүд олон.

Эдэ бүгэдын ашаар лэ бригада жэл бүри амжалта түйлана ха юм. Хэдэ дахин социалис мүрысөөндэ илажа гараhан, 1978, 1979 онуудай дүнгөөр Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкиин нэрэмжэтэ ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой дамжуулгын шанда хүртэhэн байна.

Б. БАЛБАРОВ,
БАМ-ай барилгын ВЛКСМ-эй ЦК-гай штабай начальнигай орлогшо.

Комсомолой ажабайдал

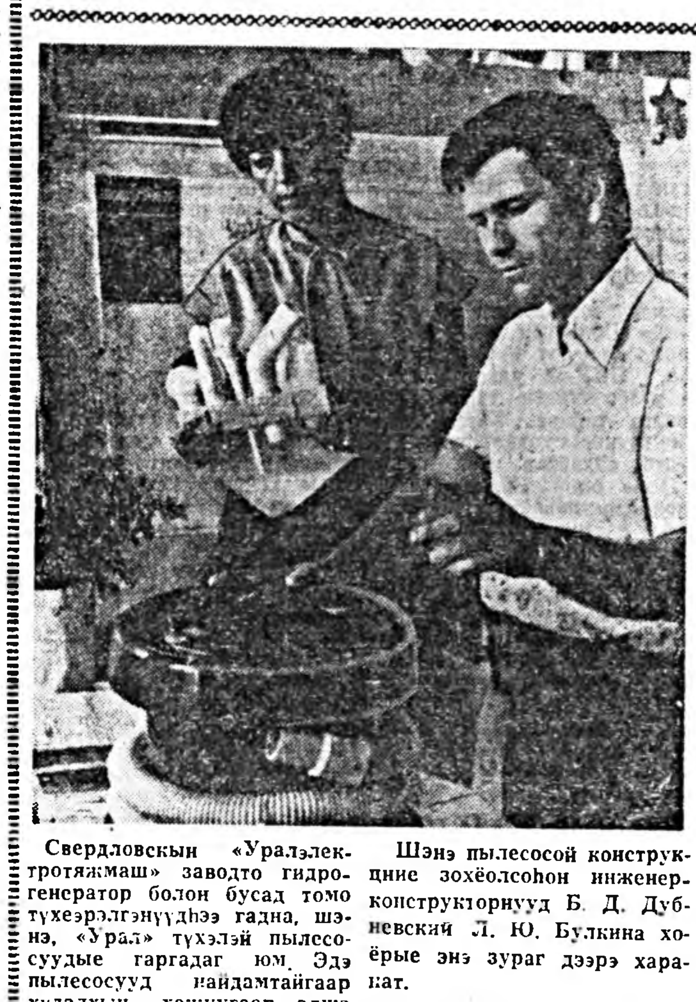
СҮҮДХЭДЭЭ 900 ГРАММААР

Тэлэмбын мал адуулагшад зунай үедэ адууhа малайнгаа шэгнүүрые нилээд ехээр нэмээхэ тухай hайшаалтай үүсхэл республика дотороо гаргаа hэн. Исэнгын совхозой үхэршэд хүршэ ажахынгаа энэ уряаень халуунаар дэмжэжэ, ниитынгээ малые бэлшээн таргалуулха хүдэлмэреэ амжалтатайгаар ябуулба. Хашараг, буруудайнгаа бэлшээрие зүбөөр хубаарилжа, эртэ үглөөнhөө үдэшын харанхы болотор адуулжа, hайн үрэ дүн түйлана.

Тус ажахын Орловой гэжэ газарта ахалагша үхэршэн Дугар-Нима Цыренжапов зуhаа, даалгагдаhан эрэ хашарагуудайнгаа тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 900 граммаар нэмээhэн байна. Тиихэдэ мал адуулагшад Д-Н. Доржиев, Д-Н. Тарбаев гэгшэд мүн лэ hайн үрэ дүн түйлана.

Бүри hаяхана Д-Н. Цыренжаповай таргалуулhан 268 хашараг гүрэндэ тушаагдахаар абаашагдаа.

Н. ДОРЖИЕВА.
Яруuна.

Свердловскын «Уралэлектротяжмаш» заводто гидрогенератор болон бусад томо түхеэрэлгэнүүдhээ гадна, шэнэ, «Урал» түхэлэй пылесосуудые гаргадаг юм. Эдэ пылесосууд найдамтайгаар хүдэлхын хажуугаар элшэ хүсэ багаар хэрэглэдэг юм.

Шэнэ пылесосой конструкциие зохеолсоон инженер-конструкторнууд Л. Б. Дубневский Л. Ю. Булкина хоёр шэнэ зураг дээрэ харагдат.

ТАСС-ай фотохроника.

ТАРГАН МАЛ ТУШААГДАХАНЬ

Худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоhон Шитханай совхозой коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гүрэндэ бүхыдөө 2200 центнер мяха тушааха түсэбтэй байhан юм. Тиин тус ажахын үхэршэд хараалагдаhан даабаряа жэншэдгүй бэелүүлхээр эрмэлзэнэ.

— Энэ жэлдэ совхознай гүрэндэ гол түлэб үхэрэй мяха тушааха юм. Хонин, адуун урда жэлнүүдэйхидэл адли олоор хулалдагдахагүй. Үүсэлэгдэхэ малаа шахан таргалуулха тусхай фермэдэ харууhалагдахаар суглуулан хайбди,—гэжэ совхозой директор Михаил Михайлович Бакиров хөөрэнэ.

Дүршэлтэй үхэршэн В. Ростовой хүтэлбэрилдэг фермэдэ жэлдээ 800 тугал, бүруу, хашараг түлжүүлэгдэжэ шахагдана. Эндэ совхозой бусад фермэнүүдhээ эрэ тугал бүрүүнүүд суглуулагдажа түлжүүлэгдэнэ, шэгнүүрээ хүсэхэдөө шахагдан таргалуулагдана. hүүлэй үедэ фермын үхэршэд малаа гарза хоролтогүйгөөр харууhалжа, шэгнүүрыень нэмээхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлбэл, үнгэрhэн найман hарын туршада эндэ ажалладаг үхэршэд малайнгаа шэгнүүрые нэмээхээр хараалhан даабаряа холо үлүүлэн дүүргэжэ амжаhан байна.

Дүрсагдагша фермэдэ hүрэг малынь дүрбэн бүлэг болгогдожо хубаарилагданхай. Эдэнэй хоёрынь шахагдажа, бэлшээгдэжэ таргалуулагдаха бүлэг юм. Гурбадахи бүлэгтэнь hаалиин фермын hүрэгые шэнэлхэ эмэ хашарагууд харууhалагдана. Зургаан hара гүйсэhэн гү, али дээшээшье болоhон тугалнууд дүрбэдэхи бүлэгтэ ороно. Эдэ малые дүршэлтэй бэрхэ хүнүүд харууhалан түлжүүлнэ.

—hүүлэй жэлнүүдтэ манай фермэ бүгэдөөрөө нэгэ газарта үбэлжэдэг болонхой. Энэнь ехэл hайн. Ушарынь хадаа малшадынай харилсаа холбоотой байхаhаа гадна, тэжээлнай аша үрэтэйгөөр нэгэ газарhаа гаргашалагдана. Мүн ветеринарна-hэргылэмжын хүдэлмэри ябуулхадамнай зохид байдаг,—гэжэ фермые даагша В. Ростов хөөрэнэ.

Фермын дүрбэн бүлэг үхэрнүүдые харууhалдаг малшад нэгэ газарта хүдэлхэдөө, ажалайнгаашье журамые нарихан сахиха аргатай. Тиихэдэ энэ коллективтэ ажаллаха дуратай залуушуул олон байдаг.

Малшадайнгаа хэхэ ажалые hайнаар эмхидхэжэ ябуулhанайнгаа ашаар үнгэрhэн үбэлжэлгээ эндэхид гэмгүй дабажа гараа. Илангаяа 268 буруу харууhалдаг С. А. Шелковниковой, М. И. Прокушевой, М. И. Шелковниковой ажалладаг коллектив малаа нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулхаhаа гадна, шэгнүүрыень ехээр нэмээгээ. Илангаяа үнгэрhэн, июнь, июль, август hаранuудта малай шэгнүүр горитойгоор дээшэлүүлhэн байна.

Июль hарын эхеэр шахан таргалуулагдаха малаа шэгнэжэ үзэхэдэнь, тус бүридөө 335 килограмм болонхой байгаа. Тиин үхэршэд харууhалжа байhан эдэ малаа гүрэндэ тус бүринень 380—390 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааха зорилготой.

Энэл фермын Николай Дмитриевич Белокопытовай даадаг бүлэг үхэрнүүдые Н. Тугутуров, М. Игнатьев гэгшэд харууhалдаг. Эдэнэр үнгэрhэн hарада hайн үрэ дүн түйлаа. Харууhалжа байhан малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын 950—1000 граммаар нэмээгээ. Мүнөө эдэнэр даалгагдаhан 183 хашарагаа hайнаар таргалуулхын тула хэнзэ ногоондо бэлшээнэ.

Гурбадахи бүлэгэй hүрэг үнеэдые шэнэлхэ эмэ хашарагуудые харууhалагшад баhал амжалтатай. Эндэ 254 эмэ хашараг адуулагдана. Үхэршэд Н. Гусев, А. Малыгин, И. Белокопытов, В. Ожигов энэ hүрэг харууhалдаг юм. Мүнөө малшад даалгагдаhан hүрэг эмэ хашарагуудаа ороондо оруулжа, түсэбөө сүм дүүргээд байнхай. Тиихэдэ тугалшад Е. Ожигова, Е. Пелишенко гэгшэд маг таалтай. Эдэнэр тугал бүхэнөө үхэл гарзагүйгөөр ондо оруулхын хажуугаар шэгнүүрыень ехээр нэмээнэ.

Энэ зундаа тугалнуудhаа бэшэ бүхы hүрэгөө холын Лихоманда, Тулуутада, Донламигто абаашажа харууhалба. Тэндэхи тунга ногоондо малшадынь үхэрнүүдээ түхэреэн сүүдхын туршада адуулжа, шэгнүүрыень горитойгоор нэмээгээ.

— Зуhаландахи байрамнай hайн заhабарилагданхай. Бэлшээришье ногоогоор элбэг. hара бүхэндэ малаа шэгнэжэ үзэдэгбди. Энэ зундаа малайнгаа шэгнүүр яhала ехээр нэмээгээбди. Тиимэhээ мяха гүрэндэ тушааха түсэбөө лэ дүүргэхэмнай гээшэ, —гэжэ Баргажанай районой Шитханай совхозой мал шахан таргалуулдаг фермые даагша В. Ростов хөөрөө hэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

Кишинев хотын М. И. Калининай нэрэмжэтэ искусственна арhан болон резино-технический хэрэгсэлнүүдэй комбинадта алмалта арьбалалтын түлөө хүдэлөөн улам [illegible]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түүхэй эд хоёрдохёо хэрэглэжэ, [illegible] комбинадта бүтээн гаргагдаhан материалнууд.

(ТАСС-ай фотохроника).

Соведүүдэй хүдэлмэри

ДЕПУТАДУУДАЙ ЖЭШЭЭ

байгуулха ёhотой болонобди.

Түсэб болон уялгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ сомоной, районно Соведүүдэй депутадууд өөрынгөө хубитые найдамтайгаар оруулдаг. Тэдэнэр hунгагшадайнгаа дунда КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулха, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэдхэхэ, гүрэнэй түсэбүүд болон абаhан социалис уялгануудаа урагшатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь хүн зониие эмхидхэн элсүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг юм. Ахын районно Соведэй депутадууд — «50 лет Октября» колхозой малшад Татьяна Цыденовна Цыбикова, хонишод Софья Доржиевна Хандакова, Татьяна Нимаевна Осохоева, «Коммунизм» колхозой hаалишан Галина Бадмаевна Габанова, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшан Людмила Лопсоновна Галсанова гэгшэд тэдэнэй тоодо оролсоно. Эдэмнай баян дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэдэгөөрөө, ажалдаа эрхим үрэ дүнгүүдые туйладагаараа нютаг зонойнгоо дунда хүндэтэй болоhон хүнүүд юм. Тэдэнэр эбэртэ бодо малнуудаа hайнаар харууhалжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын, гүрэндэ хүдөө ажахын продукци ехээр тушаахын түлөө бүхы оролдолгоёо гаргана.

Тэрэшэлэн сомоной Соведүүдэй депутадуудай даалгагдаhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандаhанай ашаар үндэр, үрэ дүнгүүд туйлагдана гэжэ баталан хэлэмээр. Тодорхойлбол, Баруун-Голой сомоной Совет hайн hайхан ажал хэрэгээрээ суурхадаг болоhоор үнинэй. Тус Соведэй саг үргэлжын комиссинууд, депутадуудай бүлэгүүд, Соведэй бүхы депутадууд эдэбхи үүсхэлтэйгээр, сог залитайгаар хүдэлмэреэ ябуулна. Арадай hунгамалнууд — хонишод Сурма Аюшеевна Хантагаева, Владимир Бадмаевич Мунконов, hаалишад Ямбу Махлеевна Ошорова, Дарья Цыренжаповна Сайбанова болон бусад hунгагшадайнгаа дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Тэдэнэр сугтаа ажалладаг хүнүүдтэ туhаламжа үзүүлдэг, ажал хүдэлмэриень хинадаг, залуушуулые hурган хүмүүжүүлдэг юм. Жэшээлхэдэ, депутат Владимир Бадмаевич Мунконов өөрынгөө округой хүн зоной, мүн хонишодой дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Мүнөө үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаhа ябажа байна. Районно болон сомоной Соведүүдэй депутадууд энэ шухала хэрэгтэ илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадана. Тиихэдэ сомоной Соведүүдэй арадай депутадуудай эдэбхи үүсхэлтэ хүдэлмэриин ашаар лэ хүн зон үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ олоороо элсүүлэгдээ гэжэ тэмдэглэмээр.

Баргажанай районой hубын, Хяагтын районой Хүдэриин сельсКэ, Хоринии районой Хоринн поселково Соведүүдэй ажалшадай гаргаhан «Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүгэдөөрэн хабаадая!» гэhэн үүсхэлые манай районой сомоной Соведүүдэй ажалшад халуунаар дэмжээ юм. Энэ хэрэгтэ арадай депутадуудай оруулhан эмхидхэхы, элсүүлхы үүргэ онсо ехэ гээшэ.

Манай районой бүхы ажалшад, арадай депутадууд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые болотоор бэелүүлэн, байгша оноймгоо түсэбтэ даабаринуудые, абаhан социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа зангидан ажаллажа байна.

Д. ШАРАСТЕПАНОВ,
арадай депутадуудай Ахын районно Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

Социалис оронуудаар

БУХАРЕСТ. Ороной ниислэл хото табан зуун жэлэй саана анха байгуулагдаhан түүхэтэй. Үнгэрhэн үе саг тэрэнэй газаа түхэлдэ мартагдашагүй шэнжэеэ түхөөhэн байдаг. Илангаяа дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ Бухарест таниgдахаар бэшэ болотороо хубилаа. Анхандаа хоохон хуудам байhан газарнуудта шэнэ кварталнууд, микрорайонууд урган бодоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Георгиу-Дежэй нэрэмжэтэ бульвар.

ТАСС-ай фотохронико.

• ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАhАА

ОНСО ЯАРАЛТАЙ ТУСХАЙ СЕССИ

НЬЮ-ЙОРК. Намибиин асуудалые хараха үзэхын тула зарлагдаhан ООН-ой Генеральна Ассамблейн онсо яаралтай тусхай сесси дээрэ юрэнхы хөөрэлдөөнүүд боложо дүүрэбэ. 100 гаран гүрэнэй түлөөлэгшэд үгэ хэлэhэн байгаа. Дарлагдан мүлжэгдэhэн Намибиин арадай уршагта байдалай түлөө, бэеэ дааhан байдалтай Африкын гүрэнүүдтэ эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгануудай түлөө гансал Урда-Африкын расистнууд бэшэ, харин тэдэниие харгалзан дэмжэдэг баруунай гүрэнүүд — НАТО-гай оронуудтай хамта США харюусаха ёhотой гэжэ үгэ хэлэгшэдэй диилэнхи олонхинь тэмдэглэhэн байна. Мүнөө Вашингтон-Претори гэhэн союз бүлимтаран эзэмдэгдэhэн оронуудай арадуудые сүлөөлхэ, Африкын урда хубида эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ замда гол хаалта болоно.

Африкада бэелүүлэгдэдэг американ политика тухай США-гай гүрэнэй секретариин туналагша Ч. Крокерой hаяхан хэлэн мэдүүлгэ тушаа Угандын делегат иигэжэ тэмдэглээ: «Удхааараа энэ мэдүүлгэ апартеидэй байгуулалтын удамаршадай урда тээньшье хэлэдэг байhан үгэнүүдhээ юугээрээшье илгаагүй байна». США хорюул табихадаа, арадуудай бэеэ дааhан байдалай ба эрхэ сүлөөгэй ёhо гуримуудые бэелүүлэнгүй, тэдэниие хайра гамгүйгөөр дарлан мүлжэжэ, баяжахые хүсэнэ бшуу.

Хэрбээ баруунай оронуудай тактическа холын бодолтойгоор Урда-Африкын расистнуудай яоуулгануудые, политикые хаа-яашье буруушаажа, ЮАР-та сэрэгэй, экономическа ба политическэ үргэн ехэ дэмжэлгэ үзүүлээгүй hаань, ушар байдалай тад ондоо байха байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ гээд МНР-hээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Б. Дашцэрэн зааба. Зүгөөр сэрэгэй-стратегическэ хараа түсэбүүдээ хүтэлбэри болгон, айхабтар ехэ ашаг олзо абахые оролдон, империалис бүлэгөөрхид болон Претори Намибида бэеэ дааhан байдал олгохо тухай ООН-ой эрилтэнүүдые буруу hүргэхые али болохоор оролдоно.

ФРГ-гэй түлөөлэгшэ Г. Ван Веллиин баруунай «харилсаата» бүлэгэй үмэнэhөө үгэ хэлэхэдээ, ямаршье ушар удхагүй юумэ шашаhан байна. Энэнь сессидэ хабаадагшадай, нэн түрүүн Африкын гүрэнүүдэй толгойлогшонорой дурыень гутаагаа. Энэ харата муухай ябуулгануудhаа арсахыень тэрэниие баадхаха зорилготойгоор ЮАР-ые хашахын тула баруунай оронуудай нүлөөе хэрэглэхэ гэhэн ямар нэгэн найдуулгаhаа тэрэ арсаhан байна.

Ф. КАСТРЫН БЭШЭГ

ГАВАНА. Ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүйшүүлэй хүдэлөөнэй түрүүлэгшэ— Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Фидель Кастро ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорто бэшэгээр хандаhан байна. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ.

Колониализм болон шэнэ түхэлэй колониализмые усадхахын түлөө үнэн сэхэ, эдэбхитэй тэмсэлшэ байhан туулалаа ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөн ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXV сессиин тоггоолтой зохилдуулан, Белизын бэеэ дааhан байдалые сентябриин 21-дэ соносхохо тухай мэдээсэлые омогорхол баяртайгаар, сэдьхэлээ ханангяар угтаба.

Ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөн олон жэлэй туршад соо нэн түрүүн Карибска бассейндэ колониальна байгуулалтые усадхахын түлөө эрид шууд тэмсэжэ, hаналаа нэгэдэлгын үрэ түгэс ябуулга эмхидхэлгэдэ шухала үүргэ дүүргэhэн байна. Энээнэй ашаар Белизэй арадай түүхэтэ ба үнэн зүб тэмсэл амжалта туйлаба бшуу.

Гүрэнүүд болон правительствануудай толгойлогшонорой Коломбодо болоhон V конференци дээрэ Белиз ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөндэ абтаа hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо тус хүдэлөөн Белизэй өөрыгөө тодорхойлхо, бэеэ дааhан байдалтай болохо, газар дайдынь бүрин бүтэн байха тухай таларшагүй эрхыень сахин хамгаалха гэhэн дурадхалнуудые нэгэнтэ бэшэ оруулаа.

Белизэй шэнэ гүрэниие дары түргөөр мэдэрхыень Ф. Кастро ямаршье бүлэглэлдэ ородоггүй оронуудые уряалба.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ДУРАДХАЛЫЕ ДЭМЖЭНЭ

ДЕЛИ. Али бүхы буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада тодхон табилгые хорихо тухай хэлсээ баталха тушаа Советскэ Союзай дурадхалые Инди hайшаана. Советскэ Союзай энэ эб найрамдалта үүсхэлые Индиин правительство анхаралтайгаар шэнжэлhэн байна гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй министр П. В. Нарасимха Рао парламент дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Замбуулинай дайдые имагтал амгалан байдалай аша туhада хэрэглэхын түлөө Инди хододоо тэмсэдэг юм.

Индиин океан дээрэхи байдал тушаа депутадуудай асуудалнуудта харюусахадаа, Холбоото Штадуудай Индиин океан дээрэ буу зэбсэгүүдээ, зэбсэгтэ хүсэнүүдээ үргэдхэжэ байhыень Индиин правительство hайн мэдэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Диего-Гарсиаhаа гадна, Кенидэ, Сомалида, Оманда, Австралида США сэрэгэй баазануудтай юм гэжэ П. В. Нарасимха Рао мэдүүлээ.

...океаниие амгалан тайбан байдалай, харилсаа холбооной газар болгохо шухала гэжэ министр тэмдэглээ.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛhӨӨР

МЕХИКЭ. Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Эрих Хонеккер хани ёhоной албанай хэрэгээр Мексикэдэ ерээд байнхай. Тэрэ Мексикын президент Хосе Лопес Портильотай хөөрэлдэхэ юм.

Амжалтатай hайнаар үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдээр сэдьхэлээ ханабаб гэжэ Мексикын гүрэнэй толгойлогшо хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлhэн байгаа. Үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүд мүнөөнэй уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудаар хоёр ороной хараа бодолой тудалдажа байhые элирхэйлэн харуулба гэжэ Хосе Лопес Портильо тэмдэглээ.

Хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдээр экономикын, эрдэм, техникын элдэб асуудалнуудаар хоёр ороной хоорондо харилсаа тогтоохо тухай хэдэн хэлсээндэ гар табигдаба.

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ, ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫН АША ТУhАДА

ПАРИЖ. Совет эрдэмтэд замбуулиниие шэнжэлэн ашаглалгын талаар тон ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэниие халан абажа, олон юумэ мэдэхэ болообди. Тиигэбэшье, үшөөл ехэ юумэндэ hураха шухала байна, —гэжэ 1982 оной совет-француз замбуулинай хамтын ниидэлгын бэлэдхэлдэ хабаадажа байгаа Франциин летчигууд Патрик Бодри, Жан-Лу Кретьен гэгшэд мэдүүлбэ. Француз кандидадууд Францидаа ошожо, амарhанай hүүлээр, бэлэдхэлээ түгэсхэхын тула Звездный хотодо ерэнхэй.

Бидэндэ Звездный хотын бүхы үүдэнүүд нээгдэнхэй. Бидэнэр бусад кандидадуудай дүүргэдэг программануудаар, тэдэнэйхидэл адли тренажернуудта hуралсал гарабди. Мүн өөhэдынгөө инженерно-туршалгын уялгануудпаа гадна, совет ханинараннгаа дүүргэдэг хүдэлмэритэйнь танилсан шудалнабди. Эдээнтэй хамта бидэнэй нэгэн замбуулин худар ниидэн гараха байха, — гэжэ П. Бодри хэлэбэ. Замбуулинай комплекс дээрэ тодхогдохо француз аппаратурые туршажа дүүргэhэн байнабди гэжэ Замбуулин шэнжэлхэ национальна түбэй (КНЕС) хүтэлбэрилэгшэдтэ П. Бодри, Ж.-Л. Кретьен мэдээсээ.

Замбуулинай талаар 15 жэлэй туршада бэелүүлэгдэжэ байгаа франко-совет харилсаа холбоон эрдэм ухаанай тон шухала ябуулга болоно. Хамта хүдэлмэрилхэдөө, тус бүриингөө эрдэм мэдэсэнүүдые хэрэглэхэдээ, тон hонирхолтой үрэ дүнгүүдые туйлажа шадаха байhыемнай, тансаа-тансаараа хэнэнhээ ехэ хүдэлмэри hураггүй түргэнөөр бүтээхэ байhыемнай дээрэ дурсагдаhан ябуулга элирхэйлнэ. Хамтадаа оролдожо бүтээhэн хүдэлмэри үгээ ойлголсолгодо тон hайн туhа дүхэм болодог. Мүнөө хэн нэгэнэйнгээ гүбэд гэхэдэнь. тиихэhээ байтагай, «дуу гарахаар забдахадань, юун тухай хэлэхэеэ hанаhыень ойлгодогбди».

США. Эб найрамдалые хамгаалха, буу зэбсэг бүтэн гаргалгые зогсоохо гэhэн зорилготой олониитын жагсаалнууд, митингнүүд Холбоото Штадуудта саг үргэлжэ боложол байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нью-Йоркдо дайнда эсэргүү митинг боложо байна. Хэдэн мянган хүн — 95 залуушуулай, негрнүүдэй, профсоюзна болон нийтын эмхинин түлөөлэгшэд Фоли-скюэр дээрэ сугларжа, Рейганэй ябуулдаг милитарис политикые буруушаажа байhанаа мэдүүлээ.

ТАСС-ай фотохронико.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЭБДЭРШЭГҮЙ БАТА ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ АША ТУhАДА

Дэлхэй дээрэхи политическэ оршон байдал заhаруулха, шахардуу байдалай hуларалгые батадхаха, буу зэбсэгүүдые хуряалгын ба ядерна дайнай аюул саран зайсуулгын талаар эли бодо үрэ дүнгүүдые хангаха зорилго табиhан социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай эб найрамдалта политикын үргэлжэлэл үнгэрэгшэ неделиин гол туйлалта болоно. Сэсэн бодолой ба сэнэггүй балмад ябадалай хоорондоо али тухай ехэ илгаатай байhые эдэ ябуулганууд бүхы дэлхэйдэ дахинаа элирхэйлэн харуулаа.

Уласхоорондын шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн совет-вьетнам дээдэ тушаалтадай уулзалгын дүнгүүд тухай түбхын түрүүн хэлэгдэнэ. Дэлхэйн политическэ оршон байдал заhаруулгые тон шухалада тоолодог социалис гүрэнүүдэй залан шууд бэелүүлдэг политика элдэб гүрэнүүдэй харюусалгата политическэ бүлэгүүдэй зүгhөө hайшаагдан угтагдаха, уласхоорондын олониитын зүгhөө шууд дэмжэгдэхэ гээд этигэжэ байhанаа аха дүү хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэд — нүхэд Л. И. Брежнев, Ле Зуан элирхэйлбэ.

США-гай дай жүрөөдэдэг бүлэгүүдэй, Пекинэй ээрхэн зонхилогшодэй дайсан харша ябуулгануудай үүдхэгдэжэ байhан Зүүн-Урда Азидахи шахардуу байдалые зүбшэн хэлсэлгэ уулзалгын үедэ шухала hуури эзэлhэн байна. Вашингтоной ба Пекинэй иимэ политика дэлхэй дээрэхи, тэрэ тоодо Зүүн-Урда Азидахи байдалые орёо шахардуу болгоо гэжэ нүхэд Л. И. Брежнев, Ле Зуан тусхайлан тэмдэглэнэ. США-гай ба Хитадай харата ябуулганануудые таhалгаряагүй хэжэ байhанhаа шалтагаалан, Вьетнамай, Лаосой ба Кампучиин арадууд амгалан тайбан, зохеон байгуулхы зорилгонуудта оролдолго хүсэлэлгэнүүдээ сүм зорюулха аргагүй байhаниинь харагдана. Америкын захиргаанай зүгhөө дэмжэгдэдэг Пекин амгалан тайбан ажаhуухые хүсэдэг Индохитадай гүрэнүүдтэ эсэргүү сэрэгэй харата ябуулгануудаа улам дэбэргэжэ байнхай. Дай жүрөөдэhэн энэ ябуулгань уласхоорондын амгалан тайбан байдалда ехэ аюул тохёолдуулна.

Кремльдэ болоhон обедэй үеэр Л. И. Брежневэй, Ле Зуанай хэлэhэн үгэнүүд бүхы дэлхэй дээрэ ехэ hонирхол үүсхээ. КПСС-эй ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын хэлэhэн, Социалис Вьетнамтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо саашаданъ улам бэхижүүлхэ гэжэ шиидэнхэй байhанаа элирхэйлhые, мүнөө сагай гол асуудалнуудаар Совет ороной баримталдаг хараа бодолой бүтэмжэтэй тодорхой байhые дэлхэйн хэблэл тэмдэглэнэ. «Советскэ Союзтай нягта холбоо барисаан— амгалан тайбан байдалай шухала нүхэсэл, Вьетнамые хамгаалгын ба хүгжөөлгын бата найдабари болоно. Манай хани барисаан ба харилсаа холбоон үе сагай шалгалтые дабажа гараад; олон тоото хэрэгүүд дотор бодото бэелэлээ олонхой. Октябриин революциhаа хойшо мүнөө үдэр хүрэтэрхи шэнэ түүхын бүхы шатанууд амгалан байдалай бата, найдамтай түшэг тулгуури бологшо Советскэ Союзай хүсэ шадалай ургалтатайнь таhаршагүй холбоотой юм» гэжэ КПВ-гэй ЦК-гай орган «Нян Зан» газетэ тэмдэглэнэ.

СССР ба Вьетнам Азиин гүрэнүүдэй хоорондын хүршэ ёhоной харилсаан ба хани холбоое дэлхэйн бүмбэрсэгэй түбшэн бэшэ энэ районой политическэ оршон байдалые hайжаруулхын түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ,—гэжэ Бангладешэй «Шонгбад» газетэ тэмдэглэнэ. Совет-вьетнам хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд — Азидахи, бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан, аюулгүй байдалай замаар урагшаа дабшаха тодорхой хараа болоно.

КОНСЕРВАТОРНУУДАЙ ПОЛИТИКЫЕ БУРУУШААНА

Энэ неделидэ Блэкпульда болоhон Британиин тред-юнионуудай (БКТ) ээлжээтэ съезд консерваторнуудай правительствын арад зондо харша дотоодын ба гадаадын политикые шангаар шүүмжэлэн, эрид буруушааба. М. Тэтчерэй кабинет хоёр жэл үлүүтэй соо засаглахадаа, Великобританиин экономикые сүм задагайруулhан байна. Съезд дээрэ үгэ хэлэhэн лейборис партиин түрүүлэгшэ А. Китсон правительствын экономическа ба социальна политикые шүүмжэлхэдээ, ажалшан арадай ажабайдал дэлбэлэн хосоргохо, харин онсо томо корпорацинуудай ехэ ехэ эзэмдэлгэнүүдэй ойронь хүрэнгүй үлөөхэ нейтронно бомботой жэшэбэ.

Нээрээшье, монополинуудта айхабтар ехэ ашаг олзо хангадаг энэ политикань экономическа кризисые улам гүнзэгыруулнэ, ажалгүйшүүлые улам олошоруулна, социальна бүхы бэрхэшээлнүүдые hүжэрөөнэ. Консерваторнуудай засаглажа байха үедэ «үлүү хүнүүдэй» тоо хоёр дахин нэмээ. Хуулита мэдээнүүдэй ёhоор, тэдэнэр гурба миллион шахуу олон болоо гэжэ хэлэбэл, ойлгосотой болохо байха. Хэблэлэй мэдээсэлнүүдhээ харахада, бодото дээрэ тэдэнэй тоо дүрбэн миллионhоо дээшэ болонхой. Үнгэрhэн табяад жэлэй турша соо иимэ юумэн Англида үзэгдөөгүй юм. Эдлэл, хэрэгсэлнүүдэй үнэ сэн айхабтар ехээр хүндэрнэ. Социальна хэрэглэмжэнүүдтэ зорюулагдаhан hомололгонууд хороогдоно.

Эдэ бүгэдэнhөө шалтагаалан үнгэрэгшэ зундаа Англиин олохон городуудта ехэ буhалгаанууд болоо. Тэрэниие дарахын тула засагаархин полициин шиидамуудые хэрэглэhэн байна. Асуултануудай мэдээнүүдhээ ойлгоходо, дайнай хойто тээхи Англиин нэгэшье премьерэй М. Тэтчер шэнги иимэ ехээр хүндэеэ буураагүй байха.

Консерваторнуудай правительствын гаргаhан, хүдэлмэришэдтэ харша хуулиин проектые болюулхын түлөө, «юрэнхы дэлгүүрhээ» Великобританиие гаргахын түлөө ехэ кампани эмхидхэхые БКТ-гэй съезд уряалба. Юундэб гэхэдэ, «юрэнхы дэлгүүрэй» гэшүүн байхадань, ороной бюджет өөрсэ ехэ хохидолдо ороно, саарhан мүнгэнэй үнэ бүри ехээр унана.

Вашингтоной политикые дуугайгаар даган баримталдаг Тэтчерэй правительствын хархис хараа бодол Блэкпульда бүрин буруушаагдаа. Англиие Америкын далита ракетэнүүдэй ниидхүүлэгдэхэ асари ехэ талмай болгожо, президент Рейганэй «нейтронно шиидхэбэриие» hайшаажа, Англиин уhан дорохи флодые «трайдент» гэдэг ядерна шэнэ ракетэнүүдээр зэбсэглэхэ гэжэ, сэрэгэйнгээ бюджедые ехээр нэмэжэ байhан ябуулганууд — ороной экономическа бэрхэшээлнүүдые улам дэбэргэнэ, Европодо ядерна дайнай үүдхэгдэхэ аюулые ехэ болгоно, — гэжэ съезд дээрэ үгэ хэлэhэн делегадууд тэмдэглээ.

Монополинуудай ашаг туhые хамгаалдаг правительствын уршагта политикые болюулха уряа — Англиин профсоюзуудай ехэ хуралдаанай гол эрилтэ болоно.

МУУ ЁРОТО НҮХЭСЭЛГЭ

Израилиин премьер М. Бегин албанай хэрэгээр США-да ошоод байна. Энэнь— сионис удамаршын дүрбэн жэлдэ засаглажа байхадаа океанай саана гараhан арбан нэгэдэхи дэншэлгэ болоно. Гэхэ зуура, иимэ олон хүнhөө бүридэhэн делегаци Бегиниие хэзээшье үдэшөөгүй юм. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, эндэ эхилээшэ хөөрэлдөөе хоёр тала ехэ удха шанартайда тоолоно ха. Бегин олон хүнүүдые дахуулжа ошохоhоо гадна, мүн Вашингтондо урда тээнь дамжуулагдаhан хүсэлэнгүүдэй «ута список» абаашаа гэжэ баруун тээхи оронуудай хэблэл тэмдэглэнэ. Гэхэтэй хамта, Израилиие Дүтын Зүүн зүгтэхи США-гай «гол союзник» гэжэ Америкын захиргаанай тоолодог байhанай «шэнэ гэршэ бармтануудые» түбхын түрүүн хараха хүсэлэнтэй. Ирагта, Ливанда, Палестинын арадта эсэргүү Израилиин зэрлиг мүрдэлгэ хюдалгата ябуулганануудые политическэ ба сэрэгэй талаар хүсэд бүрин дэмжэдэг байhанаа Вашингтоной эл. хэйлhэнэй hүүлээр үшөө ямар «гэршэ баримтанууд» Тель-Авивай «ёлодо» хэрэгтэй юм? гэhэн асуудал гаража магад. Бегинэй абаашаhан «списогтэй» танилсаад байхада, уг зорилгонь эли болоно. Бүхы ёhо гуримые баримталан бэлдэгдэhэн, «Хамтын хамгаалга тухай пактые» (ээрхэг түримхэй ябуулга, гээд уншаха) Вашингтонhоо абажа бусаха хүсэлэнтэй, Израилиин оршон тойронхи араб гүрэнүүд тушаа американ тагнуулай мэдээнүүдые хизаарлалтагүйгөөр хэрэглэхэ эрмэлзэлтэй байhаниинь эли болоно. Сэрэгэй хамтын маневрнуудые ходо үнгэргэхэ, Израилиин газар дайдые, сэрэгэй баазануудые США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (нэрлэн хэлэбэл: «түргэн добтолхо хүсэнүүд» гэдэг уршагта бүлэгүүдэй) хэрэглэхэ тухай, мүн баhа Америкын үзүүлдэг сэрэгэй туhаламжые үшөө 600 миллион доллараар нэмээхэ тухай пунктнууд тэрэ «списогтэнь» ороно. Эдэнь туйлай ехэ, 2,2 миллиард долларой хэмжээтэй болонхой! Американ-израилиин нүхэсэлэй хэр бата бэхиие «лаблан тодоруулхаяа» Бегинэй Вашингтон ошоhон хэрэгүүд — эдэ болоно.

Израилиин иимэ «захилнуудтай» танилсаад байхада, Пентагоной зүбшэл зөөбаряар бэлдэгдэhэниинь элирнэ: тэдэ гүйлтануудынь Дүтын Зүүн зүгтэ байhан США-гай сэрэгүүдые улам олошоруулха түсэбүүдтэй тус бүридөө таарaлдажа бшуу. Яагаашье хадаа, США-да Бегинэй ошохын урдахана гүрэнэй секретарь А. Хейг үгэ хэлэхэдээ, «манай стратегическэ хүсэл эрмэлзэлнүүдые лаблан баталха», «харилсаа холбооной талаар тэдэниие бодото тодорхой түхэл шэнжэтэй болгохо» тухаида хөөрэлдөөнүүдэй үеэр хэлсэгдэхэ гэжэ сэхэ мэдүүлhэн байна.

Тиимэ болохолоороо, американ-израилиин сэрэгэй политическэ муу ёрото нүхэсэлгые улам бэхижүүлхэ гэhэн Израилиин премьерэй мүнөөнэй дэншэлгын уг зорилгые Тель-Авившье, Вашингтоншье нюунагүй. Олон тоото баримтануудай гэршэлhэнэй ёhоор, энэнь араб оронуудай үндэhэн хүсэл эрмэлзэлнүүдтэ эсэргүү, бүхы дээрээ арадуудай национально - сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй байна.

В. МАТЯШ,
В. СЕРОВ,
Б. ШАБАЕВ.
(ТАСС).

БЭЛИГ ШАДАБАРЯА ГЭРШЭЛБЭ

Эдир техническүүдэй республиканска слёдто 12 районой түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Слёдой нээгдэһэнэй удаа техническэ уран бүтээлэй хэдэн шэглэлээр, тодорхойлбол, радиоэлектронико, бага хэмжээнэй техникэ, авиационно ба ракетэнүүдэй, суднануудай ба автомобиль, машинануудай моделинүүдые бүтээлгын секцинүүд хүдэлөө. Слёдто хабаадалсагшад өөһэд өөһэдынгөө модельнүүд тухай хөөрэжэ, асуудалнуудта харюусахаһаа гадна эрдэм, техникын шэнэ туйлалтануудтай танилсаһан байна.

Зэдын районой Торинн дунда һургуулиин һурагша Валерий Петров радиоэлектроникын секцидэ зохёохы шадабаряа туршадаг. Тэрэ радио шудалхада хэрэглэгдэдэг хэмжэлгын приборнуудые олоной анхаралда табяа. Тиин сугларагшадта радиотехникэ тухай хөөрэхэдөө, энэ талаар эрдэм, мэдэсэ ехэтэй байһанаа гэршэлээ һэн. Загарайн районой Онохойн дунда һургуулиин һурагша Валерий Ахметханов, Түнхэнэй районой Горхоной дунда һургуулиин һурагша Владимир Чащин гэгшэд энэ секцидэ өөһэдынгөө бүтээлнүүдые дурадхаха дүүрэн үндэһэтэй байгаа гээд тэмдэглэлтэй.

Хүдөө ажахын ба транспортна бага хэмжээнэй техникые зохёон бүтээхэ секцидэ хэшээлнүүд һонирхолтойгоор үнгэргэгдөө. Хойноо олон ондоо прицеп шагталха аргатай трактор бултанай һайшаалда хүртэбэ. Энэ хадаа Улаан-Үдын районой Ехэ-Куналейн дунда һургуулиин техническэ кружогой бүтээл мүн. Энэл һургуулиин һурагша Михаил Горбатых тракторые шадамар бэрхээр жолоодожо, ухибүүдые, кружогуудые хүтэлбэрилэгшэдые гайхуулаа. Багашуулай урилдажа наададаг бишыхан автомашинанууд выставкэдэ олоор табигдаа.

Заншалта слёдто уригдагшад үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, республика соогоо мэдээжэ болоһон хүнүүдтэй уулзаһан байна. Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой слесарь-заһабарилагша, Ажалай Улаан Тугай ба Октябриин революциин орденто Ю. А. Паршуков, локомотив-вагон заһабарилгын заводой урлан наринжуулгын, ухаалан зохёолгын ба техническэ мэдээсэлэй бюрое даагша, Социалис Ажалай Герой А. Н. Оширов гэгшэдтэй уулзалганууд үрэ түгэс һонирхолтойгоор үнгэргэгдөө.

Түнхэнэй, Загарайн, Сэлэнгын районуудһаа ерэһэн эдиршүүлэй бүтээлнүүд онсо тэмдэглэгдэһэн, һайшаал, магтаалда хүртэһэн байна. Слёдой хүмүүжүүлхы үүргые сэгнэбэл, нимэ хэмжээ ябуулга ухибүүдые урмашуулаа, шэнэ бүтээлнүүдые хэжэ эхилхэдэнь шухала арга нүхэсэл боложо үгөө гэжэ тодорхойлолтой.

В. ТЮМЕНЦЕВ,
эдир техникүүдэй республиканска станциин директор.

НОМОЙ ҺАЙНДЭР

Амаралтын үдэр. Эртэ үглөөнһөө хойшо Революциин талмайда хүнүүд олоороо үймэнхэй һэн. Эдэмнай «Туяа» гэжэ нэрлэгдэһэн номой заншалта һайндэртэ ерэһэн зон ха юм.

Жэрытэр табигдаһан столнууд дээгүүр хэды олон һонирхолтой номууд дэлгээтэй гээшэб! Ниитэ-политическэ литератураһаа эхилээд, хүүгэдтэ зорюулагдаһан номууд хүрэтэрөө элбэгээр уншагшадта дурадхагданхай. Түбэй болон Буряадай номой хэблэлэй гаргаһан номууд эндэ сүм бии. Түүхын эрдэмэй доктор Ц. Улымжиевай «Годы, равные векам» гэһэн ном аха дүү монгол арадай социалис хүгжэлтэ тээшэ хайшан гэжэ дабшаһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ. Буряадай мэдээжэ уран зохёолшо Чимит Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржо» гэһэн роман ород хэлэн дээрэ һаяхан хэблэгдэжэ гараа һэн. Тус романай хоёр хубинь нэгэ ном соо нэгэдхэгдэжэ хэблэгдээд, мүнөө олон тоото уншагшадай һонирхол үүсхэжэ байнхай.

Ю. Бондаревой «Халуун саһан», Соколов-Микитинэй «Шэлэгдэмэл зохёолнууд» гэһэн номуудые сугларагшад дуратайгаар абана. Республикымнай арадай поэт Д. Жалсараевай «Буряад аялганууд» гэһэн шүлэгүүдэй согсолбори мүн лэ уншагшадые һонирхуулаа.

Буряадай мэдээжэ уран зохёолшод С. Ангабаев, Ч-Р. Намжилов, В. Митыпов, А. Щитов гэгшэд номой һайндэртэ хабаадалсажа, уншагшадтаяа һонирхолтой уулзалга үнгэргөө. Уран зохёолшод сугларагшадта шүлэгүүдээ уншаа, асуудалнуудта харюусаа, номуд дээрээ гараа табижа үгөө.

Һайндэр хүүгэдтэ мүн лэ ехэ баяр асарба. Гоё һайхан гадарнуудтай һонин номууд, илангаяа «Буряад арадай онтохонууд» гэһэн ном ухибүүдые тон ехээр һонирхуулһан байна.

Олон хүн хуушарһан аад, хоморой, тон хэрэгтэй номуудые хоорондоо андалдажа, бэе бэедээ ехэ туһа хүргэбэ. Иимэ хэмжээ ябуулга номдо дуратайшуулые баясуулаа.

М. СУТУРИН

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Номой һайндэртэ; 2. Поэт Солбон Ангабаев; 3. Уран зохёолшо В. Митыпов ном дээрээ гараа табижа байна.

Авторай фото

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

БАЯЛИГЫЕНЬ АРЬБАДХАЛСАДАГ

Зүүн-Мүрэнэй һургуулиин дэргэдэхи лесничествын байгуулагдаһаар эгээ 10 жэл гүйсэбэ. Энэ хугасаа соо олон лэ ухибүүд байгаалида эзэн ёһоор хандажа һураа. Жэшээлхэдэ, тус лесничествын гэшүүд байһан Леня Пежемский багшаар, Сергей Попов барилгашанаар, Валерий Чернегов түмэр замшанаар, Наталья Шведова медисээр хүдэлнэ. Эдэ нэрлэгдэһэн хүнүүд олон ондоо мэргэжэлтэйшье һаа, оршон тойрочхи байгаалиие аршалан хамгаалха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһаар. Һургуулиин үедэ олоһон эрдэм мэдэсэнь, шуналынь эдэнэртэ тон хэрэгтэй байба бшуу.

Мүнөө жэл лесничествын эдиршүүл уһа гол, ой модо хамгаалхаар хоёр бүлэг боложо хубаараад, коопзверопромхозой хүдэлмэрилэгшэдтэй харилсан хүдэлнэ. Ухибүүдтэ тусхай хубсаһан, үнэмшэлгэ үгтэнхэй. Тэдэнэр Эрхүү голой эрье шадараар рейднүүдые үнгэргэжэ, хушын һамар зүбшөөлгүйгөөр сохижо байһан эрхэтэдые бараа һэн. 14 килограмм хүһанай гүлгэ, 40 килограмм алирһанай набша суглуулаа. Зунай һүүл һарада һархяг, жэмэс түүгээ.

Гэхэһээ гадна ухибүүд СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэй, бусадшье мэргэжэлтэдтэй, Түнхэнэй мехлесхозой директор М. Ф. Кожевинтэй харилсаа холбоотой юм. Лесничествэнүүдэй районно слёт дээрэ Зүүн-Мүрэнэй байгаали хамгаалагшад түрүү һуури эзэлээ һэн.

Б. ЦЫРЕНОВ
Түнхэнэй район.

СОВЕТ СПОРТЫН ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

ТАНИЛСАГТЫ: АЛЕКСАНДР ШАБЛЕНКО

Энэ зун Бухарестдэ болоһон студентнэрэй бүхэдэлхэйн нааданuудта 23 наһатай Александр Шабленко хүнгэн атлетикын арбан зүйлөөр мүрысэхэдөө илажа, ороной суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороһон байна. Хүнгэн атлетикын олон зүйлые эрхилхэ талаар СССР-эй Спорткомитедэй тренер Александр Ушаков нигэжэл тоолоно. Командын хүтэлбэрилэгшэд энэ залуу спортсмениие үнихэнэй анхаралдаа абаа һэн. Шабленко нёдондо жэл үнгэргэгдэһэн Олимпиин нааданuудта хабаадаха командада оруулагдаһаншье байгаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, нёдондо хабар СССР-эй ба ГДР-эй хүнгэн атледүүдэй Потсдамда болоһон нүхэд ёһоной мүрысөөндэ хубиин зургаан рекорд тогтоожо, 8294 очко абахадань, нимэ үндэр нэрэ хүндэ олгогдоо һэн. Гэбэшье саашадаа Александр жэгдэ һайн үрэ дүнгүүдые туйлажа шадабагүй. Зүгөөр мүнөө тэрэ тогтууритай үрэ дүнгүүдые харуулна. Энэнь олон зүйлөөр мүрысэгшэдэ тон шухала шэнжэ шанар болоно бшуу. Сэхыень хэлэхэдэ, Бухарестдэ спортсмен һорилго бэлэдхэлэйнгээ орьёл үндэртэ хүрэжэ шадаагүй байгаа. Тиигэжэ тэрэ 8055 очко абаа һэн. Амилха аргатай бүгшэм халуун байһыень хараадаа абаха шухала. Хэды тиигээшье һаань, Александр 1980 оной Олимпиадада бронзо медаляар шагнагдаһан Сергей Желановтай, Австриин бэрхэ спортсмен Георг Вертнертэй мүрысэхэдөө, хүсэл эрмэлзэл ехэтэй, эрэлхэг зоригтой байһанаа харуулба.

Мэдээжэ хүнгэн атледүүдэй бүлэдэ түрэһэн хадаа спорт эрхилэнгүй байха аргагүй һэн гэжэ Шабленко намда хэлээ һэн. Эсэгэнь — Виталий Степанович — СССР-эй спортын хүндэтэ мастер — диск шэдэлгээр, ядро түлхилгөөр бүхэсоюзна чемпионалуудта амжалта түйладаг байгаа. Эхэнь — спортын мастер Елена Петровна копье шэдэхэһээ гадна утые харайлгаар яһала мэдээжэ байһан юм. Һургуулида һурахалаа, Александр фехтованиар, мори һорилгын спортоор һонирхожо, хүнгэн атлетикэдэ анхаралаашье хандуулдаггүй һэн. 15-тайдаа тэрэ спортын эдэ зүйлнүүдээр хоёрдохи разрядтай болоһон байгаа.

1974 ондо түрэл Киев хотодо һургуулияа дүүргэхэдээ, 17 наһатай Александр физкультурын институтда оробо. Арбан зүйлөөр мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тула хүнгэн атлетикын отделенидэ һурахала ороһон байгаа.

— Спортын энэ зүйл шэлэхые эжымни дурадхаа һэн. Теэд би түрэлхидэйнгөө үгэһөө гарадаггүй хүм, — гэжэ хоёр метр шахуу үндэр (тодорхойлбол, 198 сантиметр үндэртэй), 93 килограмм шэгнүүртэй, һахалаа хирбытэр табиһан хүбүүн уриханаар энеэбхилэн хөөрэнэ.

Һургуулида һураһаа хойшо бар хүсэтэй байһан Шабленко институдта түрүүшынгээ мүрысөөндэ хабаадахадаа, 5 мянга гаран очко абаһан байгаа. Тиигэжэ тэрэ хүнгэн атлетикэдэ түрүүшынгээ алхам хэбэ.

СССР-эй габьяата тренер Анатолий Коваленко тэрэниие һурган һорижо захалаа һэн. 1972 ондо Мюнхендэ болоһон Олимпиин нааданuудта мүнгэн медаляар шагнагдаһан Леонид Литвиненко А. Шабленкын хоёрдохи тренер болоно.

— Литвиенко урилдаанай харгы дээрэ илангаяа үндэр үрэ дүнгүүдые түйладаг һэмнай. Тэрэнэй һурагша болохо та урилдаанда һулашаг үрэ дүнгүүдые харуулнат. Энэ юунһээ болоно гээшэб?

— Урилдаанда үрэ дүнгүүдээ саг үргэлжэ һайжаруулжа байнаб, — гэжэ Александр хөөрэнэ. Литвиенко бидэ хоёр энэ талаар илангаяа эршэмтэйгээр хүдэлнэбди.

— Тиихэдээ үрэ дүнгүүдээ эрид һайжаруулха байһанаа ойлгоно ха юмта даа.

— Үрэ дүнгүүднай гансал энээнһээ һайжарха бэшэ. Намайе һурган һоригшэдой тоолодогой ёһоор, би копье шэдэлгээр үрэ дүнгөө эрид нэмээхэ ёһотойб. Юрэдөө, шэдэлгын зүйлнүүдтэ дуратай хүм. Даб дээрэ диск шэдэлгээр, ядро түлхилгөөр яһала һайн дүнгүүдые харуулбашье, копье шэдэлгээр һулашаг байнаб.

— Ямар зүйлдэ эгээл дуратайбта?

— Үндэрые харайлгада 2 метр 14 сантиметр харайжа, хубиин рекорд тогтоонхойб.

— Теэд юундэ универсиадада оройдоол 2.04 метр үрэ дүн харуулһан байгаабта?

— Эндэ өөрын шалтагаан бии. Ушарынь юуб гэхэдэ, мүрысөөнэй харгын хушалтада дадажа үрдеэгүй байшооб.

Ямар хараа түсэбтэй байһан тухайдаа хөөрэжэ үгэхыень Александр Шабленкые гуйбаб. Хэрбээ богони болзор соо һулашаг үрэ дүнгүүдээ һайжаруулбал, ФРГ-гэй бэлигтэ спортсмен Гвидо Кратчмерэй тогтооһон дэлхэйн рекордо (8649 очко) дүтэлхэ аргатай байнаб.

— Ерэхэ жэлдэ Афинада болохо Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ эршэмтэйгээр һорилго бэлэдхэл хэхэ хараа түсэбтэйб, — гэжэ Шабленко хэлэнэ. — Универсиадада туйлаһан илалтамни минии эгээл ехэ амжалта болоно. Энэ амжалтаяа үндэрөөр сэгнэнэб.

— Хэрбээ бүри саашадань хараха болоо һаа, ямар түсэбтэй гээшэбта?

— 1984 оной Олимпиин нааданuуд тухай хэлэхэ байнам. Эн хадаа мүнөөдөө эрмэлзэл хүсэлни болоно. Үгы, гэбэшье, тэрээндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө тэмсэхэ эрхэтэй хүн аабзаб даа...

Алексей ҪРЕБНИЦКИЙ,
АПН-эй корреспондент.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАНДА ГАРАХЫН ТУЛА

Эрэшүүлэй дунда шатараар Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө хахад финалай мүрысөөн ЛВРЗ-гэй соёлой ба амаралтын парк соохи зунай павильондо үнгэргэгдэжэ байна. Түрүүшын бүлэгтэ 14, хоёрдохи бүлэгтэ 11 шатаршад хабаадана.

Түрүүшын бүлэгтэ 11-дэхи нааданда «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ В. Максимов С. Цыбеновтэй уулзахадаа, түрүүшын ябадалһаа эршэмтэйгээр добтолжо, нүгөөдэеэ хүшэр хүндэ байдалда оруулба. Тиин эндэ яахашье аргагүй болохо доо, Цыбенов шүүгдэһэнээ мэдэржэ, нүхэрөө амаршалһан байха юм.

Улаан-Үдын 25-дахи һургуулиин һурагшад Ю. Барнаков, Б. Буруев, 41-дэхи һургуулиин һурагша В. Умяров гэгшэд яһала һайнаар наадана гээд тэмдэглэлтэй. Тэдэ шатарай теори һайнаар мэдэхэ байһан дээрэһээ дебютдэ булюу байдалтай болоно. 11-дэхи, 12-дохи уулзалгануудта 9-дэхи классай һурагша Баяр Буруев илангаяа эдэбхитэйгээр наадажа, мүрысөөнэй таблицада үшөө хоёр очко бэшүүлбэ. Түрүүлэн тэрэ Сахиновые илаа, һүүлшын урда тээхи нааданда Баяр түрүү һуури эзэлжэ ябаһан ЛВРЗ-гэй инженер Александр Матвеевтэй уулзахадаа, түнхарижа байнгүй, оншотой бэрхээр добтолжо, нүгөөдынгөө алдууе һамбаашалан шүүгээ.

11-дэхи нааданда Чикотеев — Доржиевые, Матвеев — Давыдовые, Халудоров — Сойбоновые, Хаханов Барнаковые шүүгээ. Умяров Прокопьевтой тэнсээ. Удаадахи нааданда Цыбенов — Умяровые, Сахинов — Доржиевые, Халудоров — Барнаковые, Хаханов Прокопьевые илаба. Максимов — Чикотеевтэй, Давыдов Сойбоновтой тэнсээ. Иигэжэ түрүүшын бүлэгтэ ЛВРЗ-гэй инженер А. Матвеев 10,5 очкотой болоод, түрүү һуури эзэлжэ ябана. Сэхыень хэлэхэдэ, тэрэ хэндэшье хүсэгдэхээ болинхой. «Буревестник» бүлгэмэй командын гэшүүн Эдуард Халудоров 10 очкотойгоор хоёрдохи һуури эзэлбэ. Баяр Буруев («Спартак») гурбадахи һуурида гараа — 9,5 очкотой. «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэ В. Хахансв 8,5 очкотойгоор удаадахи һуури эзэлнэ. Тэрэ В. Максимовтай партияа бодо үлүүтэйгээр хойшолуулһан байха юм. Түрүүшын дүрбэн һуури эзэлэгшэд түгэсхэлэй нааданда хабаадаха юм.

Хоёрдохи бүлэгэй 9-дэхи наадан илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер А. Митупов ЛВРЗ-гэй инженер А. Раднаевтай уулзаа. Тэдэ французска хамгаалалта хэжэ наадаба. Уданшьегүй Раднаев ойлгомторгүй ябадал хэжэ, ноёнойнгоо тала руу эршэмтэйгээр добтолуулжа, хүшэр хүндэ байдалда оробо. Цейтнодто бодоёо алдажа, 31-дэхи ябадалдаа нүхэрөө амаршалха баатай болоһон байна. Ж. Шандибаев Ю. Сысоевтой наадахадаа, мүн лэ бодо үлүүтэй болужо, шухала очко таблицада бэшүүлээ. В. Иринчинов Н. Сахьяновые шүүгээ. В. Назимов — Н. Матвеев хоёрой парти наадагдаагүй.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой инженернүүд В. Талханов — С. Прутовой хоёрой уулзалга шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, сугларагшадые һонирхуулһан байна. С. Прутовой цейтнодто оробошье, ухамай һүбэлгэнеэр наадажа, хюлгэ дээрэхи байдалаа жэгдэрүүлһэн байха юм. Эдэнэй парти 48-дахи ябадалдаа хойшолуулагдаба.

Долооһоо 6 очкотой болоһон В. Талханов түрүү һуури эзэлжэ ябана. С. Прутовой — 5,5, Ж. Шандибаев 4 очкотой болонхой. Н. Матвеев табан нааданда нэгэшье шүүгдэнгүй, 4 очко абанхай.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ШЭНЭ МАГАЗИН

Харанхы тосхоной ажалшад уран гартай дархашуулһаа шэнэ магазинай гэр тушаан абаба. Энэ барилгые «Бурятцелинстрой» трестын 466-дахи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашад бодхоогоо юм.

Мүнөө энэ магазин соо промышленнэ эд бараан наймаалагдажа эхилбэ. Август һарын гурбан долоон хоногой туршада нютагай ажалшадта эд бараа худалдаһан тус магазинай хүдэлмэрилэгшэд август һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байба. Худалдаа наймаанай системэдэ хорёод жэлэй туршада хүдэлжэ ябаһан Валентина Пантелеймоновна Бурлова тус магазиниие даагшаар хүдэлнэ.

— Наймаалагшагүйгөөр худэлдэг манай магазинай хүдэлмэрилэгшэд Валентина Игумнова, Нина Гасанова, Ирина Климова, Галина Рихтер, Акулина Алексеева гэгшэд худалдан абагшадта зохидоор хандадагаараа хүндэтэй болонхой, — гэжэ нүхэр Бурлова хөөрэнэ.

Е. ЕВГЕНЬЕВ.
Хяагтын район.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Социалис Польшые бидэ газаалуулхагүйбди!», «Совет хүнүүд «Солидарностиин» удамаршадай хорото ажал ябуулгые эрид буруушаана!» — совет заводуудай хүдэлмэришэдэй коллективүүдэй бэшэг. «Һогооборишье һаань, һуридөө», «Арга боломжонууд хэрэглэгдэнэгүй» — С. Тюлюкинэй статья. «Республикымнай ажалай эршэ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Түсэбтэ даабари дүүргэгдэхэнь» — А. Дуняшинай репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Һоломо — үнэтэ тэжээл» — Н. Мучкинай статья. Барилгада — найдамтай бааза. «Уурал тухай хооһон зугаа» — С. Хандажаповай статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Номой шүүмжэлэл ба шэнжэлэл. «Залуу гэжэ тоолонгүй» — Н. Ярневскиин статья. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Патриот» — суглуулбари. «Һайхан сэдьхэлэй хэшээл» — А. Субботиной статья. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Мультфильмнүүд. 10.35 — «Воздухоплаватель» — уран һайханай фильм. 12.10 — Н. Мясковский. 27-дохи симфони. 12.50 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Болгариин Арадай Республикын соносхогдоһоор 35 жэлэй ойдо. «Болгари сооо гуур» — кинопрограмма. 16.05 — «Буратинын выставкэ». 16.35 — Болгариин дуу ба хатарай Гүрэнэй ансамблиин концерт. 17.05 — «Шада, мэдэ» — эдир урлагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 17.50 — РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Н. Сергеевэй хүтэлбэри доро РСФСР-эй Гүрэнэй духовой оркестр наадаха. 18.20 — «Ород хэлэн».

Улаан-Үдэ. 18.50 — «Байгал» — программа (буряадаар). 19.20 — «Сабан». Хүдөө нютагаархнай габшагай ажал.

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — Мексикын национальна найндэр — ... «Мехико мүнөөнэй ба эртэ дүйн үе сагуудай хоорондо» — баримтата фильм. 20.50 — «Копилка» — уран һайханай телефильм (1 сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Уран шүлэг. Семен Кирсановай түрэһөөр 75 жэлэй ойдо. 23.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.35 — «Совет ба ород композиторнуудай вальснууд».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Теплоход тамарна» — баримтата фильм. 13.15 — «Шатарай һургуули». (3-дахи дамжуулга). 13.40 — «Совет гүрэнэй ба эрхын үндэһэнүүд». 8. кл. «Социалис общество, эрхэ ба заяг заршам». 14.10 — Ф. Рабле. «Гаргантюа ба Пантагрюэль». 14.40 — Обществоведени. 10 кл. «Хүн яажа оршон дэлхэйн нюусатай танилсадаг бэ». 15.10 — Географи. 8 кл. «Электроэнергетигэй класс». 15.40 — А. Н. Островский. «Энжэгүй басаган». 16.40 — «Тэнгэридэ үлөөһэн дурасхаал-сараа» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Мультфильмнүүд. 18.00 — «Минии бүхы намтарни шүлэгүүд соогуурни таранхай» — телефильм.

Орбита. 18.50 — «Алкоголизм» — врачай хөөрөөн. 19.20 — Мультфильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Соносхолнууд.

Орбита. 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.00 — Дүрэ буляалдалгын баридаагаар дэлхэйн чемпионат. Югославиһаа дамжуулга. 20.30 — «Уран зураашад тухай хөөрөөн». СССР-эй арадай уран зурааша А. Герасимов. 21.00 — «Ангалан хойрсогты, багшуул!». 21.15 — Хүндэ атлетикын дэлхэйн ба Европын чемпионат. Францинаа дамжуулга. 21.30 — «Хани харилсаан» — тележурнал. 22.00 — «Время». 22.35 — «Каменный гость». А. Даргомыжскиин опера.

ФУТБОЛ — УРАГШАА ДАБШАХААР БОЛОО

Манай Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонодо наададаг футболистнүүдэй дунда ээлжээтэ хорин гурбадахи, хорин дүрбэдэхи уулзалганууд үнгэргэгдэбэ. Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, айлшаар ошоһон хоёр командын футболистнууд талмайн эзэдые шүүхэдээ, мүрысөөнэй таблицада эрхэ байдалаа һайжаруулжа шадаба. Рубцовскын «Торпедо», Ангарскын «Ангара», Новосибирскын Эрхүүгэй футболистнүүдые тудтаа 3:0, 3:1 тоотойгоор илаһан байна. Тиихэдэ Барнаулай «Динамын» футболистнууд Новокузнецкын «Запсибовецтэ» айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 0:1 тоотойгоор шүүгдэбэ. Тиигээшье һаа, эдэнэр мүрысөөнэй таблицада эзэлээд ябаһан түрүү һуурияа алдабагүй.

Мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи һуури эзэлдэг Омскын «Иртышэй» футболистнууд Владивостогой командатай өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан байна. Тиихэдээ эдэнэр айлшадаа 2:0 тоотойгоор шүүбэ. Мүн энэ үдэр өөһэдынгөө стадион дээрэ наадаһан Свердловскын «Уралмаш», Тюмениин «Факел», Пермиин «Звезда», Комсомольск-на-Амуре» гэһэн «Амур» командануудые 1:0, 3:1 тоотойгоор илажа гараба. Эдэнэр илалта түйлаашье һаа, мүрысөөнэй таблицада урагшаа дабшабагүй. Манай «Локомотивай» футболистнууд Томскын командада айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 0:1 тоотойгоор диилдээ. Тиигэжэ эдэнэр һүүлэй табан нааданда урагшагүйдэжэ, мүрысөөнэй таблицада гэдэргээ сухари сухариһаар, һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлбэ. Байгша ондо үнгэргэгдэхэ уулзалгануудай дүүрэтэр сохом лэ арбаад наадаа наадаһан гэе үе соо манай футболистнууд урагшаа дабшахаар аргатай.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Алдаа	Бүмбэгэ	Очко
1. «Динамо» (Барнаул)	24	15	4	5	40—17	34
2. «Иртыш» (Омск)	23	15	1	7	41—20	31
3. «Автомобилист» (Крас).	23	12	7	4	33—15	31
4. «Ангара» (Ангарск)	22	14	2	6	39—21	30
5. «Уралец» (Нижний-Таг).	23	10	7	6	32—23	27
6. «Луч» (Владивосток)	24	11	4	9	38—33	26
7. «Уралмаш» (Сверд.).	23	11	3	9	34—23	25
8. «Манометр» (Томск)	24	10	4	10	36—31	24
9. «Запсибовец» (Н-Кузн.)	23	10	4	9	27—29	24
10. «Торпедо» (Рубцовск)	24	10	1	13	42—41	21
11. «Амур» (Благовещ.)	22	8	5	9	25—26	21
12. «Звезда» (Эрхүү)	22	8	4	10	27—30	20
13. «Звезда» (Пермь)	22	7	5	10	21—29	19
14. «Локомотив» (У-Удэ)	23	7	4	12	21—38	18
15. «Амур» (Комсомольск)	24	6	6	12	22—36	18
16. «Факел» (Тюмень)	23	6	5	12	22—34	17
17. «Чкаловец» (Новосиб.)	23	2	2	19	6—60	6

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД, ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76. отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли. Н-00660. Заказ № 213. Индекс 50…